

Telegraful Român

FOAIE BISERICESCĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA SIBIULUI

ANUL 156, Nr. 1-4

1 și 15 ianuarie 2008

ANUL NOU 2008

Speranțe reînnoite pentru bună înțelegere și spor duhovnicesc*

Prea Cucernici Părinți, stimate Domnule Prefect, iubiți credincioși,

Ne-a ajutat Bunul Dumnezeu să ajungem în prima zi a unui Nou An. O sărbătoare întreită care face parte din sărbătorile Crăciunului unite cu cele ale Bobotezei, sărbătoare care constituie pentru noi momentul în care ne încercăm de forță spirituală, de binecuvântare dumnezeiască, făcând socoteala celor întâmplate în anul care a trecut, dar, mai ales, înălțând spre Dumnezeu speranța noastră puternică și încrederea că Dumnezeu va privi spre poporul Său, chiar dacă el este uneori neputincios și chiar nemulțumitor. Aș vrea să vă spun în câteva cuvinte importanța întreită a acestei sărbători și voi începe întâi cu importanța teologică, cu praznicul împărătesc pe care noi îl sărbătorim astăzi, și anume, Tăierea Împrejur. Sunt trei mari evenimente unite între ele, deși ele au și elemente care le separă. Primele două, Nașterea Domnului și Tăierea Împrejur, sunt legate și cronologic fiindcă ele urmează una după alta la opt zile. Dar Botezul Domnului este la o distanță de 30 de ani, deși noi îl săvârșim la câteva zile după Tăierea Împrejur.

Legătura între aceste sărbători pe care o urmărește Biserica este cea teologică. Într-adevăr avem de a face cu o cronologie teologică.

Dacă S-a întrupat, născându-Se din Fecioara Maria Fiul lui Dumnezeu, Pruncul acesta, Care era și Dumnezeu și Om, s-a implicat total în rânduiala pe care Dumnezeu a lăsat-o în poporul ales, și-a asumat lucrări de care El nu avea nevoie pentru că era Dumnezeu desăvârșit, dar, luând trupul tuturor oamenilor, a acceptat să primească semnul acesta al circumciziei, al apartenenței la poporul ales, lăsat prin legea lui Moise. Tăierea împrejur era un act dureros care, de fapt, prefigura jertfa pe care El o va primi de bunăvoie, jertfa pe cruce. De asemenea a acceptat să primească botezul lui Ioan care era un botez pregătitor, o formă de pregătire a poporului ales. S-a botezat cu trupul omenesc pentru ca păcatele întregii omeniri să le răscumpere, să le jertfească pe cruce prin Jertfa cea mântuitoare. Iată, toate acestea au o legătură între ele și legătura esențială constă în descoperirea lui Dumnezeu, în mod deplin, prin Hristos. Motivul pentru care ne bucurăm noi la fiecare praznic și la fiecare sărbătoare bisericească este acela că Dumnezeu ni se face cunoscut. S-a făcut cunoscut în mod deplin prin Hristos, iar pe Hristos îl avem prezent în viața noastră, la Sf. Liturghie, Îl

(continuare în p. 2)

† Dr. LAURENȚIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

* Cuvânt rostit la Sfânta Liturghie, în ziua de Anul Nou, 2008.

Taina Bobotezei – Taina Sf. Treimi

După ce am intrat cu bucurie în Anul Nou 2008, iată-ne prăznuind după o veche tradiție, ce urcă până în veacul apostolic – praznicul Botezului Domnului sau Boboteaza. În vechime el se serba tot la 6 ianuarie dar împreună cu Nașterea Domnului sau Crăciunul, obicei rămas până astăzi în Biserica Armeană.

Ziua Botezului Domnului este o zi de aleasă și nespusă bucurie pentru că ea vine să întregască și să lămuirească taina întrupării sau a Nașterii lui Hristos.

La Crăciun, Iisus se naște ca prunc dumnezeiesc, iar la Bobotează, Iisus în puterea vârstei – la 30 de ani – se botează în repejunile Iordanului semn al deplinei sale maturități. La Crăciun pământul îi pregătește Domnului ieslea și peștera, iar la Bobotează, întreaga fire este luminată și sfințită prin cufundarea Domnului în repejunile Iordanului.

Acolo – la Crăciun – îngerii îi slujesc Mântuitorului, mag și păstori I se închină, iar aici la Iordan, Mergătorul înainte Ioan se atinge de creștetul Stăpânului și-L botează, iar îngerii îi slujesc lui Iisus îndată după ieșirea din apă. Acolo cerul trimite steaua cea luminoasă să vestească venirea Lui pe pământ, aici

cerurile se deschid, iar Duhul Sfânt se coboară asupra lui Iisus în chip de porumbel și glasul Tatălui se aude din cer: „Tu ești Fiul Meu cel iubit întru care bine am voit!” (Matei 3, 17).

Botezul Domnului în Iordan de la Ioan este taina restaurării ontologice a întregii firi înconjurătoare, fire care era supusă și ea păcatului și stricăciunii în urma căderii protopărinților noștri.

Botezul Domnului la Iordan este taina descoperirii Sfintei Treimi în întreaga sa plenitudine și splendoare: Fiul Se botează în apă, Duhul Sfânt Se coboară în chip de porumbel iar Tatăl Îl mărturisește din cer. Taina Treimii descoperită la Iordan este, de fapt, împlinirea în chip lămurit a tainei creației istorisită în cartea Facerii, în cap. 1 când Tatăl a creat prin Fiul cu împreună-lucrarea Sf. Duh toate cele văzute și cele nevăzute. Taina Botezului Domnului este taina trecerii în chip minunat prin mare și prin nor (1 Cor. 10, 1) a poporului ales sub conducerea lui Moise proorocul, este în același timp și taina potopului prin care Dumnezeu a pierdut păcatul și stricăciunea și l-a salvat pe Noe și

(continuare în p. 3)

† VISARION RĂȘINĂREANU
Episcop-Vicar Sibiu

ANDREI ȘAGUNA, CONTEMPORANUL NOSTRU

Dacă studiem lucrurile din perspectivă istorică, fără îndoială că el nu poate fi contemporan cu noi, pentru că realizările sale impresionante au aparținut epocii în care a trăit și celei imediat următoare, a fost omul epocii sale, trimis de Dumnezeu „la plinirea vremii” (Gal. 4, 4), ca „să răscumpere” poporul român din Transilvania, să deschidă o epocă nouă în istoria Bisericii și a neamului, pe care trebuie să o numim, după numele său „epoca lui Șaguna”. Pentru că numai un ierarh de excepție ca Andrei Șaguna putea să ridice Biserica Ortodoxă a Transilvaniei din starea de umilință în care au ținut-o atâtea veacuri cei străini de neamul și legea noastră și să o așeze pe un pedestal măreț, de unde să o admire și să o prețuiască nu numai ai săi, ci și aceia care o oprimasera până atunci.

Numai un ierarh de excepție ca Andrei Șaguna putea să se implice cum a făcut el în viața național-politică a românilor transilvăneni în Revoluția din 1848/49, în deceniul „absolutist” care a urmat, apoi în cel „liberal” și chiar după crearea statului dualist Austro-Ungaria în 1867. A devenit astfel „diplomatul” de necontestat al Revoluției din 1848/49, iar apoi adevăratul „lider” al celor care militau pentru obținerea de drepturi național-politice pe seama românilor. A fost ultimul mare ierarh „conducător al națiunii”, după cum bine sesiza unul din cercetătorii operei sale, istoricul american Keith Hitchins.

Numai un ierarh de excepție ca Andrei Șaguna putea să restaureze vechea Mitropolie ortodoxă a Ar-

dealului – desființată de autoritățile habsburgice –, înlăturând cu tenacitate toate adversitățile pe care le-a întâmpinat timp de 15 ani, până în 1864, când a devenit arhiepiscop al Sibiului și mitropolit al Ardealului, al întregului Ardeal ortodox.

Andrei Șaguna

Numai un ierarh de talia lui Andrei Șaguna putea să dea Bisericii sale autocefale cea mai temeinică organizare, prin Statutul organic din 1868, după care s-a condus până în 1925, lege fundamentală prin care a instituit autonomia Bisericii față de statul austro-ungar, precum și sinodalitatea, adică participarea laicului – alături de cler – la conducerea întregii vieți bisericești la toate nivelele (parohie, protopopiat, eparhie), iar prin Congresul național-bisericesc al întregii Mitropolii, Șaguna a creat un adevărat Parlament al românilor

ardeleni, în care se dezbăteau zile în șir probleme de interes pastoral-misionar, cultural, economic și chiar național. Și atunci, nu este de mirare că din rândul „deputaților” acestor Congrese se vor recruta unii dintre viitorii memorandiști, dar și marii militanți pentru realizarea unității noastre de stat din 1918. Prin organizarea dată Bisericii sale prin Statutul organic din 1868 (ca și prin manualul său de Drept canonic, tradus în limbile germană și rusă), Șaguna a fost recunoscut nu numai de teologii și istoricii români, ci chiar și de unii străini, ca unul din cei mai străluciți organizatori și legiuitori bisericești din întreaga Ortodoxie.

Numai un ierarh de excepție ca Andrei Șaguna putea să organizeze și să îndrume întreaga operă culturală românească din Ardeal, prin cele două gimnazii (de la Brașov și Brad), prin cele aproximativ 800 de școli „poporale” din Arhiepiscopia Sibiului (la care se adaugă și cele din eparhiile Aradului și Caransebeșului), îndrumate

de preoții și învățătorii „confesionali” formați în Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu, reorganizat în această formă tot de Andrei Șaguna încă din primii ani de activitate. Și tot aici trebuie să notăm și „tipografia diecezană” (devenită apoi „arhiepiscopie”) creată de el încă din 1850 și care își continuă neîntrerupt activitatea (fiind cea mai veche tipografie din țară cu existență neîntreruptă), în care au văzut lumina peste două sute de

(continuare în p. 2)

Pr. Prof. Dr. Mircea PĂCURARIU

2008 – an comemorativ Mitropolit Andrei Șaguna

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului a aprobat, la propunerea Consiliului eparhial, declararea anului 2008 drept „an comemorativ Șaguna”.

Motivația unei astfel de decizii este în legătură cu împlinirea, în acest an, a două secole de la nașterea acestui mare ierarh (20 decembrie 1808) și a 135 de ani de la mutarea sa în veșnicie (1873).

S-a stabilit și un calendar al desfășurării manifestărilor comemorative. Astfel, menționăm:

1. Publicarea, în fiecare număr al „Telegrafului Român”, a unor articole dedicate personalității mitropolitului Andrei Șaguna.

2. Numărul din decembrie 2008 al „Telegrafului Român” va fi dedicat în întregime împlinirii celor 200 de ani de la nașterea lui Șaguna.

3. „Revista Teologică” va consacra nr. 4/2008 comemorării mitropolitului Andrei Șaguna.

4. Se vor publica trei volume comemorative (un volum de studii dedicate lui Șaguna, o antologie din scrierile sale și un volum – „Correspondența lui Șaguna”).

5. În prima parte a anului universitar 2008/2009 (lunile octombrie-decembrie 2008) Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” va organiza un simpozion dedicat patronului instituției, cu participarea tuturor factorilor locali și a reprezentanților altor facultăți teologice.

6. A doua conferință preoțească (din sem. al II-lea 2008) va avea ca temă prezehtarea personalității mitropolitului Andrei Șaguna.

7. Se va realiza un film documentar „Șaguna” (cu concursul instituțiilor de resort).

8. Se va edita un pliant „Șaguna”.

9. Se va grava o medalie „Șaguna”.

10. Se vor organiza pelerinaje și se va oficia Sf. Liturghie arhierească, la Rășinari, în Duminicile din 29 iunie (comemorarea trecerii la cele veșnice) și 21 decembrie (aniversarea nașterii).

11. Duminică, 30 noiembrie 2008, se va oficia Sf. Liturghie arhierească în catedrala mitropolitană iar în toate parohiile din Arhiepiscopie se vor săvârși slujbe de pomenire.

12. Profesorii de religie vor organiza, pe tot parcursul anului 2008, pelerinaje, cu elevii, la mausoleul de la Rășinari.

Orice alte inițiative, care ar viza cinstirea și pomenirea ctitorului Mitropoliei Ardealului vor fi binevenite.

Rugăm conducerea protopopiatelor din eparhie a încunoștința preoții și prin ei credincioșii despre îndatorirea noastră a tuturor de a aduce cinstire și a înălța rugăciuni pentru odihna sufletului și fericirea veșnică a pururi pomenitului arhieru al lui Hristos și păstor cu alese virtuți al românilor transilvăneni, în vremuri de încercare pentru ei.

(urmăre din p. 1)

avem prezent în Trupul și Sângele Său care se dă hrană pentru mântuirea noastră. Cei care se împărtășesc devin purtători de Hristos. În același timp îl cunoaștem pe El din interior pentru că în interiorul nostru pătrunde. Nu-L putem cunoaște pe Dumnezeu rațional decât foarte puțin. Cunoașterea rațională este o cunoaștere exterioară, a măreției și a lucrărilor lui Dumnezeu. Sunt chiar tratate teologice care țin evidența lucrărilor lui Dumnezeu și pornesc de la legea cauzalității, ajungând până la cauzalitatea primă care este Dumnezeu. Dar noi trebuie să-L cunoaștem pe Dumnezeu, pe Acel Dumnezeu care ni s-a descoperit nouă prin voia Sa, prin rânduiala Sa, pe care ne-a lăsat-o nouă, pentru ca noi să mergem împreună cu El și să ne câștigăm mântuirea. L-am cunoscut pe Dumnezeu în mod deplin prin Întrupare. Dumnezeu S-a făcut om și dacă Dumnezeu S-a făcut om, omenirea L-a cunoscut atât cât era necesar să-L cunoască. Nu l-a cunoscut în ființa Sa pentru că nu-l putem cunoaște pe Dumnezeu în ființa Sa, noi fiind făpturi create deci limitate în cunoaștere. Dar L-am cunoscut pe Iisus Mântuitorul, pe Fiul lui Dumnezeu întrupat, mort și înviat pentru noi. El ni s-a descoperit în Peștera Betleemului. Cerul a adevărit Nașterea Sa prin cetele îngerești. Cerul a trimis soli pentru ca și pământul să iasă în întâmpinarea Lui deși n-a găsit Fiul lui Dumnezeu un loc undeva unde să se nască, decât în Peștera din Betleem, în staulul oilor. Primind solia cerească, a trimis pământul în întâmpinare două categorii de reprezentanți: pe cei mai aproape de Dumnezeu, care sunt păstorii, ce stăteau noaptea și privegheau, păzind turmele lor, în așteptarea luminii zilei. Acei oameni, care se bucurau de zorii zilei cum nu se bucurau alții care trăiau în desfătări, aceia L-au întâmpinat primii pe Noul Născut. Dar a trimis Dumnezeu în întâmpinarea Fiului Său și pe cei trei reprezentanți din afara lumii iudaice, pe cei trei magi, care reprezintă lumea păgână, chemată și ea la mântuire prin Hristos.

La cunoașterea aceasta dobândită de noi prin Întruparea lui Mesia se adaugă cunoașterea ce ne-o împărtășește Evanghelia sărbătorii de astăzi, care vorbește de acceptarea de către Cel născut din Fecioara a împlinirii unei formalități a Legii, care este Tăierea Împrejur. Pruncul dumnezeiesc a intrat în condiția umană, a împlinit Legea în mod deplin pentru ca s-o poată desăvârși. El a adus, în locul legii circumciziei și a legii talionului, legea Cea Nouă a iubirii desăvârșite, a iubirii vrăjmașului. Iubirea Întrupată nu putea să aducă decât modul deplin de iubire, modul desăvârșit al iubirii dumnezeiești. Tăierea-Împrejur rămâne pentru noi un eveniment pe care noi îl serbăm astăzi la opt zile după Crăciun, dar acest ceremonial a fost înlocuit pentru noi prin Tainele Bisericii, Taine pe care le primim în pruncie și sunt trei puse împreună, numite Tainele inițierii creștine: Botezul, Mirungerea și Euharistia. Prin aceste Taine noi devenim fii ai lui Dumnezeu după har. Acestea au înlocuit Tăierea Împrejur și-au desăvârșit-o, pentru că prin Botez noi murim și înviem împreună cu Hristos, devenim fii ai Tatălui după har. Primim apoi, prin taina Mirungerii, darurile Duhului Sfânt și consacrarea numelui de la botez ca un nume dat de Dumnezeu nouă în semn de cinstire a ființei umane, pe care a ridicat-o la rangul de persoană, cu o demnitate înaltă, creată după chipul lui Dumnezeu, cu posibilitatea să ajungă la asemănarea cu Dumnezeu. De aceea noi avem un nume. Numele nostru este înscris în Cartea Vieții. Mântuitorul le spune Apostolilor: nu vă bucurați că demonii se pleacă vouă, ci vă bucurați mai ales că numele voastre au fost scrise în ceruri. În sfârșit, prin Euharistie îl primim pe Hristos, ca arvună a vieții de veci. Ne hrănim cu Sfântul Său Trup și cu scumpul Său Sânge. Devenim și noi hristoși, după har. De toate aceste trei taine ne împărtășim la momentul renașterii noastre din apă și din Duh, astfel că nu mai este nevoie să ne supunem și noi ritualului circumciziei, pe care îl practicau evreii. Aceasta este întreita semnificație a sărbătorii de astăzi, a Tăierii Împrejur, legată de descoperirea Dumnezeirii Pruncului născut în iesle, legată și de descoperirea deplină a

Anul Nou 2008 – Speranțe reînnoite pentru bună înțelegere și spor duhovnicesc

Dumnezeirii Sale care se va face peste câteva zile, prin botezul în apa Iordanului, prin botezul de la Ioan primit de Mântuitorul Hristos. La Botez S-a arătat Sf. Treime și de aceea sărbătoarea este numită și teofanie și prin veacuri aceste două sărbători: Întruparea sau Nașterea, împreună cu Botezul s-au numit Arătarea Domnului. Aceasta este legătura lor. În apa botezului Fiul lui Dumnezeu a fost confirmat de cuvântul Tatălui și descoperit de apariția Duhului Sfânt în chip de porumbel deasupra Sa.

Astăzi avem, iubiți credincioși, și o sărbătoare închinată unui mare sfânt al Bisericii noastre. Este mare nu pentru că-i spunem noi „mare”, ci pentru că sfinții Bisericii l-au numit chiar așa: Sfântul Vasile cel Mare, mare prin viața sa aleasă imitându-l pe Hristos, întâi de toate prin cunoașterea adevărului și apoi prin teologia sa. El a fost cel care a scris și ne-a lăsat până astăzi cele mai temeinice tratate și cele mai profunde pentru noi despre Sf. Treime, despre Dumnezeu-Unul dar întreit în persoane. El ne-a lăsat nouă și o Sf. Liturghie, care întru-chipează rolul pe care l-a avut el în evoluția aceasta teologică a Bisericii, în dezvoltarea dogmelor credinței noastre.

Noi știm că Sf. Liturghie este o lucrare publică, o lucrare comună a Bisericii. A întemeiat-o Mântuitorul Iisus Hristos însă în evoluția ei, pe parcursul timpului, diferiți sfinți părinți, și în mod special și Sf. Vasile, au contribuit la alcătuirea acestei rugăciuni centrale pe care noi am săvârșit-o azi. Ați auzit ce cuvinte minunate sunt spuse acolo. Toată teologia mântuirii este concentrată în câteva cuvinte, pe care Sfântul nu le-a luat de la sine, ci i-au fost descoperite. Aceste cuvinte le-a vestit poporului drept-credincios și din cuvântările sale a selectat pe cele mai alese cuvinte pentru ca să le pună într-o armonie, într-o alcătuire pe care noi o numim teologic anafora Sf. Vasile sau canonul Sf. Vasile. Se deosebește prin mărimă de canonul euharistic al Liturghiei Sf. Ioan.

Viața Sfântului Vasile pornită dintr-o familie deosebită și-apoi întărită prin efortul său personal a ajuns la stadiul de sfințenie. Dacă spunem și numai atât că s-a născut dintr-o familie de zece copii dintre care cinci au devenit sfinți (trei episcopi și două sfințe), înțelegem vrednicia acestei familii. Sfințenia aceasta a trăit-o și a arătat-o și altora și n-a rămas numai la modul acesta al implicării lui prin teologie, prin dezvoltarea conceptelor teologice, la conturarea doctrinei creștine ortodoxe, ci el s-a implicat asemenea altor sfinți după el, a Sfântului Nicolae, de exemplu, și în lucrarea creștină de asistență socială. El a întrupat în mod deplin și dragostea lui Dumnezeu față de om, față de semen, pentru că a fost primul care a înființat acele spitale care i-au purtat numele, acele „Vasilade”, lăcașuri de ocrotire pentru cei mai oproșiți oameni, pentru cei pe care viața i-a pus la grele încercări. Dar nu numai atunci au fost încercări, ci sunt încercări greu de purtat și pentru noi cei de azi. Boala și neputința și sărăcia lumii în care trăim este o răspundere grea pentru noi, pentru credincioșii care suntem sănătoși și care ne bucurăm și ne veselim în Domnul și care avem tot ceea ce ne trebuie. Și noi trebuie să știm că avem de purtat și de împlinit nu numai Liturghia aceasta euharistică, care este esențială, care ne duce în cer, ci și aceea care ne conduce împreună cu Hristos pe drumul acesta al slujirii. Este și liturghia sprijinirii săracilor, Liturghia celor care au nevoie de ajutor și de sprijin.

Iată de ce a rânduit Dumnezeu cele trei sărbători de astăzi: Tăierea Împrejur, Sf. Vasile, ca model deplin de împlinire a voii lui Dumnezeu pe calea desăvârșirii, dar în același timp și începutul unui nou an calendaristic. Anul Nou nu este neapărat o sărbătoare bisericească dar fiecare dintre noi trăind în viața aceasta socială și parcurgând un interval de timp, punem acest interval în concordanță cu anumite evenimente astronomice. Dumnezeu i-a lăsat omului posibilitatea să vadă ordinea cerească, să o măsoare, s-o transpună într-un tabel matematic și de la tabelul matematic

să ajungem și la ceasul acesta, la ceasul pe care-l purtăm toți și care este cel mai mare dușman al nostru, dar este și cel mai sincer. El ne măsoară trecerea noastră prin timp. Noi spunem, a mai trecut un an, dar de fapt noi am mai trecut printr-un interval de timp pe care l-am numărat și care constituie trecerea soarelui de la meridianul 0. Deci pământul ocolește soarele într-o mișcare completă în timpul a 365 de zile. A făcut omul tot felul de calcule. Unele nu i-au reușit de aceea iată că lumea se împarte astfel în două în ce privește calculul calendaristic. Majoritatea respectă calendarul îndreptat, calendarul nou care a fost îndreptat exact ca un ceasornic. Când îți rămâne ceasornicul în urmă îl dai înainte. A rămas calendarul în urmă pentru niște adaosuri pe care le-a făcut Sosigene în anul 46 înainte de Hristos. A adăugat aproape 12 minute și a zis el ce contează două minute într-un an. N-a contat într-un an, ci a contat în 128 de ani. Deci aceste 12 minute, la 128 de ani dădea o zi. Și astfel calendarul vechi neîndreptat, pe care-l respectă unii, și nu sunt puțini, a ajuns la o diferență de 13 zile în 128 de ani. Biserica Rusă respectă calendarul vechi și nu vrea nicidecum să-l schimbe. Mai respectă calendarul vechi și Patriarhia de Ierusalim și Sf. Munte Athos, cu mănăstirile de acolo. Deși întreaga lume a trecut pe sistemul nou, adică cu 13 zile mai devreme. Ei serbează Crăciunul în 6 ianuarie pentru că îl țin după vechiul calendar. Dar întârzierea aceasta noi am observat-o deja în calendarul nostru care este un calendar îndreptat. Calendarul pe care Dvs. l-ați cumpărat de la noi este un calendar îndreptat din punct de vedere astronomic. Numai că din dorința de a fi în comuniune cu toți ortodocșii, măcar o dată la cel mai mare praznic al nostru, și anume la praznicul Paștilor, începând din 1929 am acceptat printr-o înțelegere toți ortodocșii, să revenim la pascalia veche. Deci toate sărbătorile cu dată fixă noi le ținem după calendarul îndreptat și sunt corecte, numai Paștile le ținem după vechiul calendar. V-am spus lucrurile acestea pentru că ele sunt din ce în ce mai solicitate de către viața cotidiană. Trebuie să înțelegem clar și să dorim într-adevăr să ajungem ca întreaga creștinătate să serbeze nu numai sărbătorile cu dată fixă la aceeași dată, ci și praznicul cel mare al Paștilor. Deci noi serbăm Paștile cu toți ortodocșii dar nu serbăm Crăciunul cu ei, nu serbăm Boboteaza cu ei.

Astăzi, pentru ca într-adevăr să fie pentru noi ziua de început a unui Nou An, să coborâm cu privirea înlăuntrul ființei noastre, în același timp să ridicăm ochii către cer și să mulțumim Bunului Dumnezeu așa cum am făcut prin toate rugăciunile pe care le-am înălțat aseară și care le-am făcut astăzi la Sf. Liturghie. Să-l mulțumim lui Dumnezeu pentru tot ceea ce ne-a rânduit în anul care a trecut.

Am avut și noi evenimente de care ne-am bucurat în mod special.

Sibiul a fost adus ca un oraș de mare cinstire în fața întregii lumi, nu numai în Europa.

Și a fost aceasta un mare câștig. Nu câștigul în sine al manifestărilor, cât ar fi fost ele de culturale sau de spirituale, ci faptul că a rânduit Dumnezeu după ce au fost încercări de a minimaliza rolul Sibiului în istoria Transilvaniei și în istoria Bisericii românești, a venit de Sus binecuvântarea aceasta. De aceea socotim că cel mai important eveniment din anul care a trecut, a fost cea de-a treia Adunare Ecumenică a Bisericii Europene. Ne este drag acum oriunde mergem, în orice colț de lume, dacă spunem că suntem din Sibiu, să constatăm că toată lumea știe, că acolo, la Sibiu, a avut loc cea de A Treia Adunare Ecumenică a Bisericii Europene. Deci am făcut un lucru pentru Dumnezeu și ne-am pregătit pentru așa ceva. Nu numai prin conviețuirea pașnică cu ceilalți creștini, de alte confesiuni din urbea noastră, ci și prin dorința de a arăta întregii lumii bogăția și tezaurul pe care ni le-a lăsat Hristos, Biserica Sa și Sfinții Părinți ne-am achitat noi de îndatorirea ce plana asupra noastră prin asumarea răspunderii de a organiza cea de A III-a Adunare Ecumenică Europeană. Mulți dintre cei care au fost împreună cu noi n-au văzut niciodată o Liturghie ortodoxă, n-au văzut niciodată o slujire a unei Sfinte Taine, ci doar atât știau despre ortodocși că sunt cei care păstrează niște slujbe lungi și la ei sunt foarte scurte. Au niște rânduiri aparte, postesc cum ei nici nu pot să-și închipuiască că postim noi ortodocșii pentru că ei au redus postul la două zile, trei zile deși spun că se află în Postul Crăciunului și cu atât mai mult în Postul Paștilor. Dar au venit aici să guste și din frumusețea trăirii în cadrul acestei Biserici Ortodoxe Române. De aceea v-am mulțumit Dvs., și niciodată n-o să pierd ocazia de a vă transmite binecuvântarea și mulțumirile mele pentru dragostea pe care ați arătat-o prin ospitalitate, prin comportament creștinesc, prin înțelegere, știind că de fapt noi am devenit mai bogați spiritual. Noi nu ne-am pierdut nimic din credința noastră, ci ne-am întărit în această credință, făcându-i părtași și pe alții de bucuria aceasta, pe care cerul ne-a lăsat-o nouă ca bucurie, ca misiune și ca datorie.

Să încercăm în anul acesta să fim mai înțelepți, mai înțelegători cu semenii noștri, să nu spunem doar teoretic că suntem iubitori de semenii și de fapt să pornim războiul chiar în propria familie. Pace caselor noastre să aducă Dumnezeu în anul acesta. Să fie un an binecuvântat prin roade bune, prin faptele pe care noi le vom împlini, pentru ca înmulțind binele să ne bucurăm și noi de el și să-i facem părtași și pe alții. Și dacă noi vrem să fim oameni noi, într-un An Nou, Dumnezeu ne va ajuta și neputința noastră o vom trăi atât de mult, încât vom putea împlini drumul acesta, vom putea călători împreună cu Hristos. Să ajungem iarăși la un sfârșit de an cu un nou început, cu un nou angajament dar mai ales cu o nouă rugăciune fierbinte către Mântuitorul Hristos, către Sf. Vasile, către toți Sfinții Bisericii, mulți dintre noi purtând un nume de sfânt.

Dumnezeu să vă binecuvânteze și să vă întărească pe fiecare cu sănătate și cu binecuvântarea Sa încât anii pe care îi trăim să fie ani rodnici. Amin.

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs, publicăm spre ocupare următoarea *parohie vacantă*:

Parohia COVEȘ – Protopopiatul Agnita

Termen de concurs: 15 ianuarie – 15 februarie 2008

Cei care doresc să ocupe acest post vor înainta cererea în termenul legal la Oficiile Protopopești, anexând (unde e cazul) adeverințe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Oficiile Protopopești ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, situația socială (domiliu, copii, părinți, locul de muncă al soției etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel – membru de onoare al Academiei Române

În data de 19 decembrie 2007, Adunarea generală a Academiei Române l-a ales, prin vot secret, pe **Prea Fericitul Părinte Daniel**, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, membru de onoare al acestui înalt for de cultură. Propunerea a fost făcută de către prezidiul Academiei Române, format din Domnii academicieni: Ionel Haiduc-președinte, Dan Berindei, Florin Filip, Marius Iosifescu, Marius Sala-vicepreședinte și Ioan Păun Otiman-secretar general al forului.

După alegere, președintele Academiei Române a ținut să precizeze importanța evenimentului spunând: „Este o alegere făcută de Academia Română a unei personalități impresionante a vieții spirituale românești. Se respectă în acest fel o tradiție, pentru că în Academia Română au fost aleși anterior ca membri de onoare patriarhul Teoctist și alții înaintea sa, iar noi am considerat util, necesar și important să acordăm această cinstită noului patriarh, pentru că relația noastră cu Biserica Ortodoxă Română este importantă și apreciată”.

Concomitent cu Prea Fericea Sa a fost ales ca membru de onoare și Majestatea Sa Regele Mihai.

Din datele furnizate Redacției, **„Telegrafului Român”** de părintele prof. dr. Mircea Păcurariu, care a făcut parte din plenul Academiei Române, în calitate de membru corespondent

al acesteia, am reținut câteva nume de alte personalități eclesiastice care, pe lângă patriarhul Teoctist, au fost alese ca membri de onoare. Astfel, în 1990 au fost aleși mitropoliții: Antonie Plămădeală al Ardealului, Nicolae Corneanu al Banatului și Nestor Vornicescu al Olteniei. În 2001 au fost aleși Papa Ioan Paul al II-lea și Patriarhul ecumenic Bartolomeu I al Constantinopolului. Tot în 2001 a fost ales și arhiepiscopul-mitropolit romano-catolic de București, Ioan Robu.

Ca un fapt demn de luat în considerare, dorim să arătăm că Prea Fericitul Patriarh Daniel este al 30-lea între ierarhii, profesorii de Teologie și absolvenții Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, care au fost aleși în înaltul for academic, pe parcursul anilor. Pe fațada clădirii facultății sibiene se află o placă de marmură, cu numele înscrise a acelor 29 de membri ai Academiei Române, proveniți dintre cei care au avut legătură cu această facultate. Acum se va adăuga și cel de al 30-lea nume, care este al Prea Fericea Sa. Menționăm că i-a avut antecesorii, pe lângă patriarhul Teoctist, și pe patriarhii Miron Cristea și Nicodim Munteanu. Dintre acești 30 de membri, 5 au fost membri titulari ai Academiei, 6 au fost membri corespondenți iar 19 membri onorari.

Redacția „TELEGRAFULUI ROMÂN”

Cercul Militar Sibiu

OMAGIU LUI BĂLCESCU

Joi, 29 noiembrie 2007, în cadrul programului dedicat Zilei Naționale a României, personalul Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” a comemorat 155 de ani de la trecerea în veșnicie a marelui istoric, patriot și revoluționar român Nicolae Bălcescu, patronul spiritual al instituției academice de învățământ militar din Sibiu. Amintim faptul că de la 5 ianuarie 1962, pe baza regulamentului pentru aplicarea hotărârii guvernului nr. 836 din 7 noiembrie 1961 privind înființarea școlilor militare superioare de ofițeri, școala a trecut la învățământul de 4 ani, luând denumirea de Școala militară de ofițeri „Nicolae Bălcescu” și pregătea cadre pentru armele și specialitățile infanterie, artilerie, geniu, transmisiuni, chimie, intenșivă, finanțe, topografie, căi ferate, tehnicieni constructori, P.C.I. (pompierei) și securitate – pază.

Începând din anul școlar 1968/1969, școala a primit sarcina de a pregăti și elevi pentru specialitatea grăniceri (ofițeri). Acestui conglomerat de specialități (exceptând pregătirea ofițerilor în specialitatea tancuri și auto și aeronavale) în limbajul curent neoficial se utiliza cuvântul de „combinat” care era justificat dacă avem în vedere profilul specialităților în care erau pregătiți viitorii ofițeri.

Comemorarea s-a desfășurat printr-un ceremonial militar religios la care au participat întregul personal al Academiei Forțelor Terestre, cea care poartă cu cinste și onorează numele acestui patron spiritual, invitați din mediul universitar, persoane publice, cadre active și în rezervă din Sibiu, foști elevi și dascăli ai prestigioasei școli militare care a pregătit și continuă să pregătească și în prezent cadre ofițerești pentru necesitățile armatei și apărării țării. În deschiderea ceremonialului, muzica militară a garnizoanei a interpretat „Marșul funebru” de Chopin, după care lt. col. Miron Brezoi, ofițerul de relații publice al instituției gazdă, a evocat

personalitatea lui Nicolae Bălcescu cu referiri la obligația cadrelor și studenților de a fi mândri și demni pentru numele ce-l poartă instituția, Nicolae Bălcescu, onorând această datorie morală patriotică prin fapte demne ostășești.

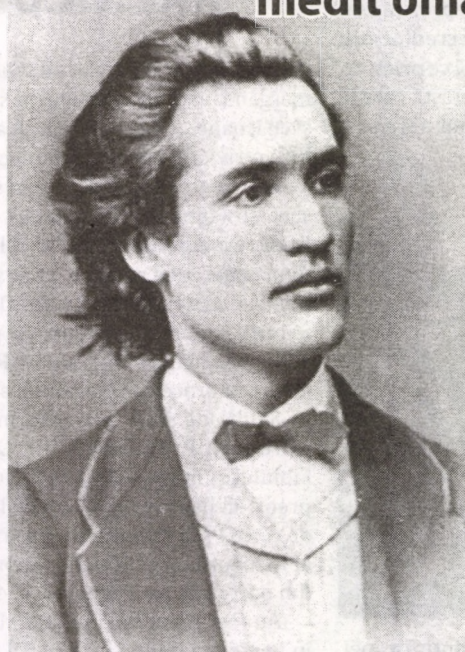
În cadrul ceremonialului militar religios, preotul militar al garnizoanei Călin Sămărghișan a săvârșit o slujbă de veșnică pomenire a patronului spiritual al academiei. În acordul Imnului Eroilor au fost depuse la statuia lui Nicolae Bălcescu coroane și jerbe de flori. Ceremonialul comemorativ s-a încheiat cu defilarea subunităților de studenți care au dat onorul lui Bălcescu. Prezent la acest emoționant ceremonial dedicat memoriei patronului spiritual al acestei instituții de învățământ mi-au venit atunci în gând cuvintele profetice ale lui Nicolae Bălcescu rostite cu peste 155 de ani în urmă:

„O! Mândră oaste va avea România când îi va veni și rândul pe lume!”

Nu peste mult timp, așa cum a dorit Nicolae Bălcescu, România avea și are și astăzi o mândră oaste. Iar cei ce trudes astăzi – comandant, cadre universitare, studenți – în Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” se dovedesc prin faptele obținute că sunt demni de acest patron spiritual iar privirile lui din statuia de bronz care tronează alea pe care toți își poartă zilnic pașii, le sunt călăuză în tot ceea ce gândesc și întreprind în slujirea patriei. Cu acel ceremonial în hronicul academiei s-a mai adăugat o filă acum când instituția a pășit în al 88-lea an de existență în orașul de pe Cibin dar și purtătoare a tradițiilor primei școli de ofițeri din România înființată în 1847 cu 160 de ani în urmă care a dat oștirii un corp de ofițeri de elită care și-a înscris numele cu jertfe la înfăptuirea marelui ideal al lui Bălcescu: independența, suveranitatea și unitatea tuturor românilor.

Col. (r) Victor NEGHINĂ

Inedit omagiu poetului național MIHAI EMINESCU

La numai 6 ani de la mutarea în veșnicie, poetului național Mihai Eminescu i s-a adus un inedit omagiu. La Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Budapesta a fost susținută o teză de doctorat cu titlul: „Viața și opera lui Mihai Eminescu”. Autorul tezei a fost cel care va deveni primul patriarh al României, Elie Miron Cristea. Acesta, după ce a absolvit Institutul Teologic din Sibiu, a urmat și cursurile facultății menționate, din Budapesta, pe care le-a încununat, în 1895, cu titlul de doctor în Litere.

Teza de doctorat a lui Elie Miron Cristea a fost publicată, în traducere românească, de mitropolitul Antonie Plămădeală, ca „Addenda” la volumul: „Pagini dintr-o arhivă inedită”, Editura Minerva, București, 1984.

Spicuim, în cele ce urmează, câteva dintre reflecțiile teologului și admiratorului poetului nepereche al românilor.

Referindu-se la principala sursă de inspirație a poetului, Elie Miron Cristea arată că „Școala la care s-a format Eminescu a fost poezia populară... Ca și alți poeți de renume din secolul lui, a studiat atent poezia populară, găsind și înțelegând ceea ce are mai viu în ea, frumusețea ei neperieritoare. A înțeles întocmai gândirea poporului și a intrat în ritmul ei cu o ușurință genială. Poeziile sale de inspirație populară sunt adevărate modele ale genului” (p. 263).

Pe lângă studiul poeziei populare, Eminescu s-a adâncit și în lecturile din cronicari, care i-au dezvoltat posibilitățile de exprimare. Hrănindu-se sufletește din aceste două surse, „el a făcut limba română mlădioasă, ridicând-o pe cele mai înalte culmi. I-a dat flexibilitate și astfel a abilitat-o pentru exprimarea celor mai subtile noțiuni și simțăminte” (p. 285).

În poeziile sale, Eminescu a pus accent deosebit „pe elementul muzical și coloristic”. Din această cauză, „când citim din poeziile sale, e ca și cum am asculta o melodie superbă” (p. 287).

În creația eminesciană perfecțiunea formei mărește efectul pe care îl provoacă frumusețea conținutului. Ca exemplificare, Elie Miron Cristea se referă la poezia „Ce te legeni codrule?”, pe care citind-o sau ascultând-o cântată pe note muzicale, te transpui într-o realitate a succesiunii implacabile a anotimpurilor.

Muzicalitatea poeziilor lui Eminescu „este întregită și de rimă, care în limba română, ca și în cea italiană, este atât de perfectă” (p. 288).

Bogăția gândurilor și a simțămintelor revărsată în creația poetică a lui Eminescu, o înalță pe aceasta pe culmile cele mai înalte.

Natura, iubirea, eroismul, patriotismul („Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”) au fost teme mereu abordate în creația poetică a lui Eminescu. N-a lipsit revolta împotriva nedreptăților sociale. Satira a constituit de asemenea o armă pe care a mănuit-o cu multă dibăcie Eminescu. Elie Miron Cristea caracterizează satirele eminesciene drept „adevărate perle ale literaturii românești” (p. 267). Preocupat de filozofie, va aborda și teme specifice acestui domeniu al cunoașterii umane. N-a ocolit problemele metafizice, sufletul lui năzuind să descifreze tainele vieții și ale lumii. Se vorbește, și pe bună dreptate, și de pesimismul lui Eminescu.

Proza lui Eminescu este apreciată de Elie Miron Cristea ca fiind de mare valoare, chiar dacă nu egală cu poezia. El, Eminescu, n-a fost nici în acest domeniu al creației literare „un autor de fraze goale”, ci un creator al unor scrieri de substanță. Remarcabilă este activitatea de jurnalist a lui Eminescu.

Încheindu-și studiul asupra vieții și operei eminesciene, E.M. Cristea conchide: „Influența lui Eminescu asupra tineretului român este foarte mare. Operele lui sunt citite și citate, el devenind un idol al românilor” (p. 288). Mai mult decât atât: „Datorită genialității sale, Eminescu ocupă locul meritat printre cei mai mari poeți ai acestui secol” (sec. al XIX-lea). Cuvintele acestea sunt cu adevărat impresionante, cu atât mai mult cu cât au fost scrise la foarte scurtă vreme după începutul marii călătorii a lui Eminescu în veșnicie. Prin rostul lui Elie Miron Cristea, Biserica, numită de Eminescu atât de inspirat ca fiind „Maica poporului român”, i-a adus genialului poet prinosul ei de dragoste și aleasă cinstită.

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

Taina Bobotezei – Taina Sf. Treimi

(urmăre din p. 1)

pe cei ce erau împreună cu el de la moarte (1 Petru 3, 20-21).

Taina Botezului Domnului este taina arătării în lume a Fiului lui Dumnezeu întrupat pentru ca întreaga făptură să vadă mântuirea pregătită prin El tuturor popoarelor. Se pune întrebarea: De ce oare s-a botezat Mântuitorul Hristos, bineștiind că El era fără de păcat? Unii dintre Sfinții Părinți răspund precizând că Mântuitorul s-a botezat ca să dovedească prin aceasta lumii dumnezeirea Sa. Alții consideră că prin botezul Său, Mântuitorul Hristos a luat asupra Sa păcatele întregii omeniri pe care le-a curățit în apele Iordanului și pe care le va ispăși apoi deplin prin jertfa Sa pe Cruce.

„Botează-Mă pe Mine și întru Mine se vor curăți păcatele oamenilor”, spune Mântuitorul prin glasul înmografului creștin, arătând astfel aspectul recapitulativ al operei Sale de mântuire. Prin botezul Său Hristos curățește păcatele neamului omenesc, dar totodată ne dă și nouă pildă ca să ne botezăm – spune Sf. Ioan Gură de Aur.

Prin botezul nostru, urmând pilda Mântuitorului Hristos ne renaștem la o viață spirituală nouă, „fiind înnoiți prin apă și prin Duh” (Ioan 3, 5) și fiind încorporați în trupul tainic al Lui care este Biserica. Prin Botez am primit dreptul la fericirea cerească și calitatea de fii ai lui Dumnezeu căci „Cel ce crede și se va boteza se va mântui” (Marcu 16, 16) și va moșteni Împărăția Cerurilor. Prin Botez, Duhul Sfânt S-a coborât

asupra noastră iar Tatăl Cerească ne-a mărturisit pe fiecare dintre noi fii ai Săi preaiubiți, astfel încât sufletul nostru și trupul nostru au devenit „temple ale Dumnezeului celui Viu”, în care aducem jertfa cea bine plăcută Domnului, faptele cele bune și „roada buzelor”, adică cugetarea smerită și sfânta rugăciune. Prin botezul creștin noi murim cu Hristos și înviem cu El, trăind pentru Dumnezeu în Hristos Iisus Domnul nostru, și umblând întru înnoirea vieții” (Romani 6, 11). Se cade așadar într-o zi ca aceasta când Soarele Dreptății se cufundă în apele râului Iordan și când întreaga fire se curățește și se sfințește să ne curățim și noi și să medităm mai adânc la taina petrecută atunci cu Domnul în Hristos și la taina petrecută cu noi în apa botezului nostru. Să cugetăm la darurile cele mari pe care le-am primit atunci și pe care, prin ajutorul harului Sfântului Duh, să le punem în lucrare în așa fel încât în noi Hristos să ia chipul nostru și să devenim făptură nouă, căutând să nu înfristăm „pe Duhul Sfânt în care am fost pecetluit” (Efeseni 4, 30) și mărturisind de-a pururi „un Domn, o credință și un Botez” (Efeseni, 4, 5).

Să-L rugăm pe Dumnezeu ca Taina Bobotezei să ne-o descopere mereu în inimile noastre și luminați de ea să cântăm și noi cu întreaga Biserică: „A Treimii arătare la Iordan s-a făcut; că însăși firea mai presus de Dumnezeu, Tatăl a strigat: Acesta ce se botează este Fiul Meu cel iubit. Și Duhul a venit la Cel asemenea; pe Care îl binecuvântează popoarele și-L preainalță întru toți vecii” Amin!

77730

Sărbătoarea Bobotezei (Epifania), care încheie ciclul Sfințelor Sărbători ale Nașterii Domnului, reprezintă un moment de bucurie și înălțare sufletească, la care credincioșii se raportează întotdeauna cu o evlavie aparte. După ce primesc, în zilele premergătoare, vizita păstorilor lor sufletești, care le sfințesc casele, ei vin în această zi a Botezului Domnului și asistă

la Sfânta Liturghie, urmată de îndată de slujba de Sfințire a apei, numită Aghiazma mare, întru cât se săvârșește numai o dată pe an, în această zi de 6 ianuarie, când se sfințește firea apelor prin puterea și lucrarea Duhului Sfânt. Această slujbă începe chiar cu un tropar, care dezvăluie taina acestei zile și care sună astfel: „Glasul Domnului peste ape strigă, grăind: veniți de luați toți Duhul înțelepciunii, Duhul înțelegerii, Duhul temerii de Dumnezeu, al lui Hristos, Cel ce s-a arătat”.

În molitfelnic, unde se află cuprinsă rânduiala acestei slujbe, se face precizarea cum că „după ce zice preotul Rugăciunea am-

PRAZNICUL EPIFANIEI

vonului, ieșim cu toții la râu sau la locul unde este pregătită apa, mergând înaintea preotului cu sfeșnice, cu cădelnița, cu steaguri și cu icoane...”. Așa s-a săvârșit această slujbă, la râu sau într-un loc potrivit de pe raza fiecărei comunități parohiale, până la instaurarea comunismului, când s-a adoptat măsura restrictivă a săvârșirii tuturor actelor de cult numai în lăcașurile de închinare. După revoluție, tradiția a fost reluată. La Sibiu, anul acesta, slujba Aghiazmei celei mari s-a săvârșit, pentru a treia oară, în locuri publice. Astfel, parohiile din Orașul de Sus au săvârșit slujba Sfințirii apei în Piața Mare, iar parohiile din Orașul de Jos s-au adunat pe malul Cibinului, Str. Râului. S-a pornit, înspre ambele locuri, în procesiune, așa cum se face precizarea în Molitfelnic.

Slujba de sfințire a apei, în Piața Mare, a fost oficiată de către Înalt Prea Sfințitul Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, iar slujba de la Malul Cibinului a fost oficiată de către Prea Sfințitul Dr. Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, împreună cu preoții de la parohiile din partea de jos a orașului și cu credincioșii.

Au fost prezenți, în Piața Mare, reprezentanții Prefecturii, în persoana noului prefect, Dl. Ilie Mitea și a D-lui subprefect Marian Crăciun. Din partea Universității „Lucian Blaga” au participat Dl. prof. univ. dr. Ioan Popescu, prorector și Dl. prof. univ. dr. Octavian Bologa, iar Academia Trupelor Terestre a fost reprezentată de Dl. prof. univ. dr. Alexandru Baboș, rectorul acestei instituții. Din partea Poliției județene a luat parte Dl. inspector șef Lucian Munteanu, iar din partea Jandarmeriei, Dl. Lt. Col. Costel Daniel Dogaru, inspector șef. Menționăm prezența D-lui Eugen Mitea, fost viceprimar, în prezent vicepreședinte al Societății Distrigaz.

Credincioșii prezenți au ascultat, cu evlavie, paremiile și rugăciunile ce s-au citit, ca și invocarea harului Duhului Sfânt pentru a sfinți apa, care luată de fiecare credincios și păstrată în casă, pe tot parcursul anului, va constitui „izvor de nestrăciune, dar de sfințenie, dezlegare de păcate, vindecare de boli...”, îndepărtare a puterilor celor potrivnice”.

Soborul slujitorilor și toți credincioșii au cântat apoi troparul Bobotezei.

Atât în Piața Mare, cât și pe malul Cibinului, ierarhii au adresat cuvânt de învățătură, după care preoții slujitori au stropit cu aghiazmă creștetul credincioșilor prezenți.

Slujba sfințirii apei s-a oficiat la râuri și în alte locuri cu surse de apă, de pe întreg cuprinsul eparhiei.

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

(urmare din p. 1)

titluri de carte, între care și numeroase manuale școlare scrise de profesorii și preoții săi pentru școlile pomenite mai sus, precum și ziarul „Telegraful Român”, organul de publicitate al eparhiei, cu apariție neîntreruptă din 3 ianuarie 1853, o adevărată tribună de luptă național-politică, economică, socială și culturală a Bisericii, cum a rămas până în 1918.

Și în același context trebuie să punem în lumină și rolul lui Șaguna în culturalizarea maselor largi ale neamului prin „Asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român” (Astra), al cărui prim președinte a fost între anii 1861-1865, o adevărată Academie a românilor transilvăneni, înființată prin strădaniile sale cu câțiva ani înainte de viitoarea Academie Română.

Putem afirma fără exagerare că fără școlile lui Andrei Șaguna, fără Statutul organic care avea prevederi speciale pentru aceste școli, fără Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu și Gimnaziul din Brașov și fără Astra, poporul român din Ardeal ar fi fost sortit maghiarizării prin școală și Biserică, așa cum s-a întâmplat – în lipsa unor instituții școlare românești – cu frații noștri din Basarabia care au fost mai ușor expuși politicii țariste de rusificare prin școală și Biserică. Dar școlile lui Șaguna și mai cu seamă „fundațiile școlare”, create de el – cea mai importantă fiind Fundația Gojdu, din care s-au acordat mii de burse –, au format pe viitorii intelectuali români ai Ardealului, pe viitorii militanți pentru drepturile românilor, pe viitorii creatori ai statului național-român unitar în 1918.

Numai un ierarh de excepție ca Andrei Șaguna a știut să întretină o legătură atât de strânsă cu poporul său, cu păstoriții lui, fie intelectuali, fie credincioși din mediul rural. Până la el, ierarhii trimiteau destul de rar „pastorale” către clerul și credincioșii lor, prin care le împărțeau cuvinte de învățătură. Andrei Șaguna a instituit însă o regulă, încă de la numirea sa ca vicar în 1846 și anume aceea de a trimite *pastorale* la sărbătorile Nașterii și Învierii Domnului, dar și cu ocazia unor evenimente deosebite din viața Bisericii și a neamului, pe care preoții le citeau credincioșilor din fața sfântului altar. Regula sau norma instituită de Șaguna a fost urmată apoi cu sfințenie de toți ierarhii din Ardeal, iar după 1918 ea s-a generalizat și în eparhiile din vechea Românie, din Basarabia și din Bucovina. Tot pentru îndrumarea vieții duhovnicești, Șaguna a tipărit *Biblia* din 1856-1858, *Noul Testament* din 1867, absolut toate cărțile de slujbă, precum și anumite cărți de învățătură pentru cler și credincioși. Așadar, Andrei Șaguna a fost și un mare *păstor de suflete*, un adevărat ierarh cu dragoste față de preoții și credincioșii săi de acum un veac și jumătate.

Adăugăm la toate acestea și faptul că într-o vreme când mai existau granițe vremelnice între români, Șaguna a întreținut o intensă corespondență cu mai mulți ierarhi, egumeni și intelectuali mireni de dincolo de Carpați, între care îi menționăm doar pe Sfântul Calinic de la Cernica, cel care păstorea eparhia învecinată a Râmnicului, și pe starețul Neonil de la Mănăstirea Neamț, care i-a dăruit sute de cărți de slujbă pentru bisericile jefuite de revoluționarii maghiari în 1848/1849. Relații cordiale a avut și cu slujitorii celorlalte culte din Sibiu, într-o vreme când nu era cunoscută noțiunea de „ecumenism”.

Am sesizat doar câteva aspecte din activitatea atât de complexă a mitropolitului Andrei Șaguna, care, pe bună dreptate, îi așează în rândul marilor ierarhi din trecutul Bisericii noastre. Este greu de făcut o „ierarhizare a ierarhilor” Bisericii noastre, pentru că Varlaam sau Dosoftei ai Moldovei, Antim Ivireanul al Țării Românești, mai târziu Venimin Costachi al Moldovei, au strălucit mai cu seamă prin activitatea lor culturală. Mitropolitul Sava Brancovici al Ardealului s-a impus prin dârzenia cu care și-a apărat credința ortodoxă, iar Grigorie Dascălul, mitropolitul Țării Românești și episcopul Calinic cel Sfânt de la Râmnic au strălucit prin smerenia și viața lor aleasă de ierarhi înduhovniciți, fapt pentru care au fost trecuți în rândul sfinților. Înlăturând orice urmă de subiectivitate și de „regionalism”, socotim, totuși, că vlădica Andrei Șaguna i-a

Andrei Șaguna, contemporanul nostru

întrecut pe toți, pentru că el s-a implicat într-o gamă mult mai complexă de probleme, nu numai de natură pastorală sau culturală, ci și de natură națională și socială, deși conjunctura politică îi era cu totul potrivnică, păstoriind într-o țară românească aflată însă sub o stăpânire străină. Drept aceea, ne permitem să afirmăm, cu toată responsabilitatea că *Andrei Șaguna a fost cel mai strălucit ierarh pe care l-a avut Biserica Ortodoxă Română* în tot decursul existenței sale bimilenare. A fost un Ștefan cel Mare al Bisericii, un Mihai Eminescu al Bisericii!

De regulă, atunci când este instalat un nou titular în scaunul mitropolitan de la Sibiu i se face urarea de a fi demn urmaș al lui Andrei Șaguna, un ierarh care să-i urmeze întru toate, să lase în urma sa o „moștenire” similară celei pe care a lăsat-o el. Considerăm că urarea este fără sens, căci un ierarh ca Șaguna nu se va mai naște niciodată, așa cum nu se va mai naște nici un conducător de oști și apărător de țară ca Ștefan cel Mare ori un geniu al poeziei ca Mihai Eminescu.

Șaguna a fost *ierarhul epocii lui*, în care a ctitorit noi instituții bisericești și școlare pentru păstoriții lui dintr-o anumită epocă istorică, dar unele dintre acestea dăinuiesc până azi, fapt pentru care Șaguna rămâne mereu un „contemporan” al generațiilor care au urmat după el. Rămâne contemporan cu noi prin Mitropolia restaurată de el, prin Facultatea de Teologie din Sibiu care-i poartă numele, prin Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, prin Tipografia eparhială, prin Astra. A fost reprobabil că ambiții omenești au dus nu de mult la scindarea Mitropoliei restaurate de el cu atâtea eforturi și mai cu seamă înlăturarea prevederilor fixate de el în Statutul organic care acordau mirenilor drepturile care li se cuveneau în conducerea vieții bisericești, inclusiv dreptul de a participa la alegerea ierarhilor.

Și atunci este firesc să ne punem două întrebări: ce îi datorăm noi, cei de azi, lui Andrei Șaguna și cum îi cinstim memoria?

Răspunsul la prima întrebare este simplu: să-l cinstim, să-l venerăm, așa cum am făcut și până acum, și așa cum îi cinstim pe marii „eroi ai neamului” care și-au jertfit viața pe câmpurile de luptă, așa cum îi cinstim pe iluștrii reprezentanți ai culturii și ai științei românești, pentru că Șaguna a fost un „erou” al Bisericii și al culturii. Iar ziua de 30 noiembrie, în care îl prăzuim pe Sfântul Apostol Andrei, „cel întâi chemat” de Mântuitorul, dar și „cel dintâi care a chemat” la El și la credința cea nouă pe strămoșii noștri geto-daci, să devină o zi de pelerinaj, de reculegere și de pioasă recunoștință la mausoleul său de la Rășinari. Acesta trebuie să devină, mai ales pentru ardeleni, un adevărat simbol, așa cum este mormântul ctitorului mănăstirii Putna sau mausoleul de la Mărășești. Opera sa nemuritoare trebuie să fie cunoscută nu numai de preoți și de studenți teologi, ci și de oamenii de cultură, de credincioșii noștri, iar numele și faptele sale să fie menționate în orice manual de istoria românilor! Până în 1918 numele său era cunoscut în întregul Ardeal, lucru pe care suntem datori să-l facem și azi, ca să fie cunoscut în tot spațiul geografic și etnic românesc.

A doua întrebare este: ce mai păstrăm azi din „moștenirea” lui Șaguna, cum îl putem face să devină „contemporan” cu noi? Fără îndoială că de roadele muncii sale au beneficiat generația sa, precum și cea imediat următoare, îndeosebi de școlile create de el, prin acțiunile Astrei, prin organizarea dată Bisericii prin Statutul organic. Astăzi, problemele naționale, culturale, sociale și chiar cele bisericești sunt cu totul diferite de cele din timpul lui Andrei Șaguna. Dar cu toate acestea, mai putem învăța și azi de la Șaguna, el rămâne în continuare un *dascăl al neamului*, în primul rând pentru slujitorii Bisericii. Șaguna ne dă tuturor celor de azi un exemplu de *dăruire, de slujire a neamului*, indiferent de locul în care ne desfășurăm activitatea. *El a pus totul în slujba neamului său, a preoților și a credincioșilor săi*. N-a făcut nimic pentru sine, ci totul pentru alții, pentru propășirea neamului și a Bisericii. Până și prin testamentul său a rânduit ca toată averea lui să rămână

Bisericii „spre scopuri bisericești, școlare și filantropice.”

Desigur, nu se mai poate vorbi azi de o implicare a ierarhilor și a preoților de mir în evenimente similare celor din 1848/49. Dar preoțimea îi poate cinsti memoria printr-o corectă îndrumare a credincioșilor în anumite probleme de interes național, în viața politică a țării, atât de decăzută azi.

Nu se mai poate vorbi azi de o implicare directă a Bisericii în organizarea și îndrumarea învățământului românesc de toate gradele, căci acestea aparțin astăzi altor foruri, deși după 1918 Biserica din Ardeal ar fi putut să mențină măcar o parte din școlile ei primare, așa cum au făcut și alte culte, dar au fost cedate statului cu prea mare ușurință. Dar Biserica poate cinsti și astăzi memoria lui Șaguna printr-o bună organizare a învățământului Religiei în școlile primare, gimnazii și licee, pentru a pregăti o generație nouă, conștientă de valorile învățăturii creștine, dar și printr-o bună organizare a învățământului teologic universitar și seminarial, așa cum a făcut Șaguna, pregătind preoți buni și profesori de Religie conștienți de rolul lor în societatea de azi. Iar fosta Școală normală „Andrei Șaguna”, trecută de autoritățile comuniste în seama statului, ar putea fi revendicată de Arhiepiscopia Sibiului!

Îi putem cinsti memoria printr-o cât mai bună îndrumare și activitate susținută a Astrei, în acțiunile căreia să se implice atât ierarhii, cât și preoții, așa cum era în timpul lui Șaguna și a urmașilor săi.

Îi putem cinsti memoria – mai ales la Sibiu – printr-o bună îndrumare a Tipografiei eparhiale care azi îi poartă numele, publicând lucrări teologice, manuale de teologie și cărți de îndrumare duhovnicească pentru preoți.

Îi putem cinsti memoria prin ziarul „Telegraful Român”, în care să fie publicate articole cât mai temeinice și variate, încât ziarul să devină o tribună de luptă a Bisericii ardeleni, cât mai căutat și difuzat chiar și în alte eparhii din țară.

Îi putem cinsti memoria chemând la muncă în slujba Bisericii pe cât mai mulți mireni, mai ales din rândul intelectualilor. Într-o lume coruptă și îndepărtată de Dumnezeu și de valorile perene ale Evangheliei, cu oameni politici care își urmăresc doar propriile interese, cu tineri care își caută „patria” în alte părți ale lumii, avem nevoie de cât mai mulți intelectuali atașați Bisericii. Iar ierarhii de azi – urmași ai lui Șaguna – trebuie să cheme „inteligenția” la o muncă susținută pentru propășirea culturii românești și a Bisericii, pentru o colaborare cât mai rodnică între Biserică și cultură, între clerici și mireni, punând totul în slujba neamului românesc de pretutindeni.

În sfârșit, socotim că și oamenii politici de azi au o îndatorire morală și față de frații noștri aromâni din Peninsula Balcanică, din care se trăgea și mitropolitul Andrei Șaguna, precum și față de „vlahii” din sudul Dunării (Serbia și Bulgaria), stăruind pe lângă Guvernele statelor balcanice în care se găsește aceștia, pentru ca să li se acorde drepturile care se cuvin oricărei minorități etnice, așa cum face și Guvernul României cu toate etniile de la noi. De asemenea, socotim că guvernanții de azi au o îndatorire morală și față de minoritatea românească din Ungaria, mai ales că Andrei Șaguna s-a născut în Mișcolț și a fost botezat în biserică „greco-valahă” de acolo, la zidirea căreia au contribuit cu bani ambii bunici ai viitorului mitropolit.

Și nu în ultimul rând, socotim că aceiași oameni politici de la noi au datoria morală de a rezolva pe cale diplomatică problema refacerii „Fundației Gojdu”, creată de marele mecenat aromân la sugestia lui Andrei Șaguna, de care ar putea beneficia și azi studenți și elevi români de excepție, așa cum s-a făcut până în 1918.

Acestea ar fi câteva gânduri, scrise acum, în preajma bicentenarului nașterii nemuritorului arhiepiscop și mitropolit Andrei Șaguna, *Părintele Ardealului*, care ne cheamă, din lumea de dincolo, din împărăția lui Dumnezeu, pe Care l-a slujit cu atâtea demnitate, să nu-l uităm, ci dimpotrivă, să-i cinstim memoria printr-o slujire jertfelnică a țării și a neamului. Și oare, nu s-ar cuveni acum, la împlinirea a două sute de ani de la nașterea lui, ca Sf. Sinod să ia în discuție problema „canonizării” lui, așa cum s-a făcut cu mai mulți ierarhi cărturari din Muntenia și Moldova?

PĂRINTELE DUMITRU CĂLUGĂR, FILE DE ADUCERE-AMINTE

Născut la 8 decembrie 1907 în Saschiz, jud. Mureș, Părintele Profesor Dumitru Călugăr își începe pregătirea ca pedagog în Școala Normală „Andrei Șaguna” din Sibiu (1920-1927) pentru ca, susținând o diferență de liceu și bacalaureat, să urmeze cursurile Academiei teologice șaguniene (1928-1932) al cărei licențiat este din 1943. Între anii 1937-1938 urmează cursuri de specializare în Didactica și Metoda învățământului religios la Universitatea din Jena, din 1955 fiind doctor în teologie al Facultății de Teologie din București, după ce a urmat acolo cursurile de doctorat. Părintele Profesor nu-și căpătase însă experiența didactică numai din studii strălucite. Acestea erau susținute de experiența la catedră ca învățător (1927-1928), catehet

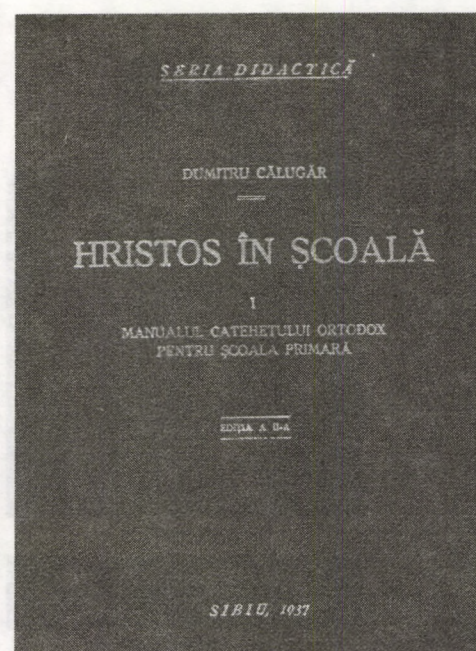
al școlilor primare, profesionale și medii din Sebeș-Alba (1932-1934), profesor și chiar director al Școlii de cântăreți din Sibiu (1934-1945), catehet la școlile de ucenici, suplinitor al catedrei de religie de la Școala Normală din Sibiu (1940-1945), inspector al învățământului primar religios din Arhiepiscopia Sibiu (1947-1948). Acestea toate îl recomandau pentru catedra de specialitate a Institutului Teologic Universitar de la Sibiu în care-și desfășoară activitatea începând cu anul 1943, devenind titular al postului de profesor în domeniu din anul 1968. Hirotonia întru diacon, în 1934 și preot, din 1939, adăugau experienței catehumenale pe cea liturgic-omiletică, în care părintele avea să se distingă nu neapărat prin publicarea de cărți ci prin exigența profesională prin care construia educația omiletică a viitorilor preoți, ca și prin susținerile sale omiletice, rămase până astăzi vii în memoria foștilor săi studenți ca și a credincioșilor Catedralei Mitropolitane.

În ce privește activitatea sa editorială, cred că reeditările mai noi ale lucrării sale clasice *Hristos în școală* – Manualul catehetului ortodox pentru școala primară, respectiv supraprimară (ed. I, vol. I, 1934 și vol. II, 1937) precum și cealaltă lucrare clasică, devenită din 1990

Șapte cărți de religie, după ce în prealabil, începând cu 1943, acestea ieșiseră broșate pentru uzul practic de la catedră, au făcut uitate o serie de lucrări ale Părintelui care, credem noi, sunt dovada vie a unui spirit educațional-catehumenal care-l recomandă pe acesta drept un clasic de neocolit în cultura preotului sau a cercetătorului modern. Dincolo de *Catehetica* – Manual pentru Institutele teologice (cu o primă ediție în 1978, 218 p.), adevărat compendiu de istoria și practica științelor catehumenale, monument de rezistență intelectuală al cercetării teologice într-o vreme în care cateheza era interzisă, de facto, în Ortodoxia românească de factorii comunismului ateu, se vedește fără îndoială cultura și capacitatea de structurare informală

a unui om de excepție. Pentru ochiul avizat cu lectura lucrărilor Părintelui este însă clar că ea nu a apărut la întâmplare, dintr-o supralicitare de moment, ci este rodul cercetării și experienței, al iubirii de Biserică și de studenții teologi, cei care vor fi plecat cu alt orizont educațional la propovăduirea Cuvântului după ce prietenul și profesorul lor le va fi pus la dispoziție arsenalul cultural necesar propovăduirii, concentrat în această lucrare. Că nu este o apariție culturală spontană ne-o dovedește cercetarea

scrierilor sale anterioare. *Preocupări catehetice* (Sibiu, 1944, V+100 p.), *Educație și învățământ* (Sibiu, 1946, 72+XLIV p.) precum și extrem de actuala teză de Doctorat, *Caracterul religios-moral creștin* (Sibiu, 1955, XVI+292 p.) care alături de altele, mai puțin importante științific, dar gustate de poporul binecredincios, cum ar fi *Sfinți și Părinți ai Bisericii* (Sibiu, 1936, 80 p.) sau *Copii din Biblie. Despre cei mici din vremea veche, pentru cei mici din vremea noastră* (Sibiu, 1940, II+104 p.), dovedesc creșterea *Catehetei* din preocupări conturate în timp, cu un efort remarcabil. Personal socotesc că lectura cărți-

lor de specialitate editate, parte sumă de studii, parte *corpus* de sine stătător, m-au apropiat de condiția actuală, de bucurios mărturisitor al cărturăriei luminoase a Părintelui Călugăr.

Dincolo de aceste aspecte de evocare trebuie să subliniem că anii din urmă au adus cu sine necesitatea redimensionării cercetării asupra catehetei ca știință și, firesc aș spune, ea se face începând cu Părintele Călugăr. O teză de licență și un studiu amănunțit într-o Dizertație de master, obligă de-acum Facultatea și Centrul Mitropolitan la editarea unei Monografii tematice, poate cuprinzând și vasta activitate publicistică a distinsului Avvă, culeasă din *Telegraful Român*, *Viața Ilustrată*, *Revista Teologică*, *Lumina Satelor*, *Îndrumătorul Bisericesc* de la Sibiu și, nu în ultimul rând, *Mitropolia Ardealului*. Trebuie să recunosc că o astfel de monografie, ca și una asemănătoare pentru Părintele Dumitru Belu, care este în fază avansată de finalizare, era și gândul vrednicului de pomenire Părinte Profesor Sebastian Șebu, cel care mi-a sădit în inimă nu doar dragostea de catehetică ci, mai ales, de oamenii care au făcut-o remarcată în arealul cultural al teologiei, Părintele Dumitru Călugăr fiind unul dintre cei exponențiali. Pomenirea sa fie-i veșnică!

Pr. Conf. Univ. Dr. Constantin NECULA

Întru fericită adormire, veșnică pomenire. Două momente comemorative

Părintele profesor dr. Dumitru Călugăr a revenit în atenția noastră, a celor care l-am cunoscut, prețuit și iubit, cu prilejul a două momente comemorative, de la sfârșitul anului 2007.

În 26 octombrie, s-a oficiat parastas pentru odihna sufletului său, la biserica cu hramul „Nașterea Domnului”, a parohiei Sibiu-Lazaret IV. Tocmai se împlineau două decenii de la mutarea sa în sălășurile cerești. Slujba a fost săvârșită de P.S. Dr. Visarion Rășinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului înconjurat de un sobor de preoți. P.S. Sa i-a adus un cald omagiu, ca unuia care a slujit deopotrivă la sfântul altar, la catedră, dar și în administrația bisericească.

Părintele prof. dr. Mircea Păcurariu a prezentat o amplă sinteză a vieții și activității profesorului și ilustrului pedagog dr. Dumitru Călugăr.

Pr. prof. dr. Dumitru Abrudan l-a încadrat pe pr. prof. dr. Dumitru Călugăr în grupa unor iluștri dascăli de pedagogie și oratorie creștină ai Bisericii noastre, precum au fost preoții profesori de la cele două Institute Teologice Universitare de la București și Sibiu: Dr. Nicolae Balcă, Dr. Nicolae Terchilă și Dr. Dumitru Belu.

Luni, 10 decembrie 2007, la orele 16,00, a avut loc un simpozion în aula Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, dedicat centenarului nașterii pr. prof. dr. Dumitru

Călugăr (data exactă a împlinirii centenarului a fost 7 decembrie).

A vorbit din nou pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, ca unul care nu numai că l-a cunoscut foarte bine pe pr. prof. dr. Dumitru Călugăr, dar i-a și dedicat un studiu monografic în Dicționarul teologilor români, pe care l-a publicat.

Pr. prof. dr. Dumitru Abrudan a evidențiat statutul de instituție de învățământ european a Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, statut pe care i l-au asigurat toți cei din pleiada de dascăli cu care pr. prof. dr. Dumitru Călugăr a fost contemporan.

Aceia și el alături de ei au studiat în vestite centre universitare din apusul Europei, importând spiritul european și îmbogățind fondul bibliotecii școlii șaguniene cu enciclopedii, cărți și reviste editate peste tot în Europa.

A rostit un cuvânt de omagiu pentru părintele Călugăr și pr. Ioan Ramf din Mediaș, în calitate de ucenic apropiat al preotului și dascălului comemorat.

Un grup de credincioși, împreună cu doi slujitori ai altarului, au venit în mod special din localitatea de baștină a părintelui Dumitru Călugăr cântând câteva colinde specifice zonei.

Pe toată durata simpozionului au fost proiectate pe un ecran imagini din viața și activitatea celui ce a fost un vrednic preot și dascăl întru cele ale Teologiei.

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

A doua Sinaxă a mănăstirilor din Arhiepiscopia Sibiului

În data de 19 noiembrie 2007, la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, a avut loc cea de a doua Sinaxă a așezămintelor monahale din Arhiepiscopia Sibiului, desfășurată sub prezența Înalț Prea Sfințitului Părinte, Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului.

La această Sinaxă au participat stareții, starețele, duhovnicii, economii, secretarii și responsabili cu probleme financiare și contabile din fiecare așezământ monahal.

Sinaxa a început cu celebrarea Sfintei Liturghii de către Prea Sfințitul Părinte, Dr. Visarion Rășinăreanu, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, înconjurat de un sobor numeros de părinți stareți și duhovnici din mănăstirile și schiturile din cadrul Arhiepiscopiei Sibiului.

Prima parte a Sinaxei a avut un caracter teologic – duhovnicesc în contextul comemorării de către întreaga Biserică Ortodoxă, împlinirii a 1600 de ani de la trecerea la cele veșnice ale Sfântului Ioan Gură de Aur. În acest context Prea Cuviosul Părinte Protosinghel Hristofor Bucur, starețul Schitului Poiana Brașov, a prezentat o prelegere intitulată „Sfântul Ioan Gură de Aur și viața monahală”.

Cea de a doua parte a Sinaxei a avut un caracter administrativ-economic, liturgic-cultural și disciplinar. Au fost discutate problemele cu care se confruntă schiturile și mănăstirile în activitatea de zi cu zi.

A luat cuvântul Înalț Prea Sfințitul Părinte, Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, care a vorbit despre:

– Problema „pelerinajului călugăresc”: Sunt unii viețuitori din așezămintele monahale care nu dau dovadă de statornicie. Se plimbă dintr-un așezământ în altul, sunt mereu nemulțumiți cu ei înșiși și cu cei din jur. A făcut referire la unele hotărâri și decizii luate de Sfântul Sinod cu privire la stoparea acestei stări nestatutare.

– Problema respectării sfintelor slujbe și a rânduielilor tipiconale. Înalț Prea Sfinția Sa a îndemnat ca să se păstreze un echilibru între rugăciune și muncă; să se aibă în vedere principiul stabilit de Sfântul Vasile cel Mare „ora et labora”; să participe la sfintele slujbe toți viețuitorii din obștea monahală a fiecărui așezământ monahal; fiecare să aibă o ascultare precisă, iar munca prestată să fie ca pentru Dumnezeu; să se evite inovațiile liturgice care din păcate se mai întâlnesc în unele așezămintele monahale. O atenție

deosebită trebuie să se acorde cuvântului de învățătură sau predicii pe care trebuie să o țină fiecare preot slujitor deoarece predica face parte integrantă din Sfânta Liturghie.

– Problema spovedaniei: Să se facă săptămânal. În această privință Înalț Prea Sfințitul Părinte Mitropolit Laurențiu a cerut Prea Cuviosului Părinte Arhimandrit ca să aducă câteva lămuriri asupra practicii duhovnicei la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus.

– În ceea ce privește primirea în mănăstire s-a recomandat ca să se respecte rânduielile regulamentare în această privință. Având în vedere că numărul viețuitorilor din unele așezăminte este foarte scăzut, ceea ce îngreuiază o desfășurare normală a vieții monahale, este necesar ca în unele situații să vină în ajutor mănăstirile care au mai mulți viețuitori, mai ales la hramuri.

Domnul consilier economic Valer Dumitrescu a făcut unele precizări cu privire la întocmirea actelor necesare pentru obținerea de ajutoare financiare de la stat. De asemenea a dat clarificări cu privire la administrarea economică și financiară a averii mănăstirilor.

Prea Sfințitul Părinte, Dr. Visarion Rășinăreanu, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a făcut o prezentare a activității sale în cadrul vieții monahale concretizată în participarea la hramurile unor mănăstiri, consfătuirile avute la Centrul Eparhial cu unii viețuitori ai mănăstirilor și încercarea de a rezolva unele probleme privitoare la viața monahală.

În încheierea lucrărilor Sinaxei a luat din nou cuvântul Înalț Prea Sfințitul Părinte, Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, care a făcut o evaluare a lucrărilor Sinaxei. A îndemnat pe toți stareții, starețele și viețuitorii așezămintelor monahale ca să-și desfășoare activitatea în așa fel încât mănăstirile și schiturile să fie într-adevăr „clinici duhovnicești”, exemple de trăire duhovnicească.

Lucrările celei de a doua Sinaxe din acest an s-au bucurat de ospitalitatea gazdei, în mod particular a Prea Cuviosului Părinte Stareț al Mănăstirii Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, Arhim. Ilarion Urs, care și de data aceasta s-a dovedit a fi „mama duhovnicească” a tuturor așezămintelor monahale din Arhiepiscopia Sibiului.

A consemnat Arhim. Visarion Joantă, Exarhul Mănăstirilor

CONSTANTIN MARINESCU

IN MEMORIAM:

**Înalt Prea Sfințitul
DR. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ
MITROPOLITUL
TRANSILVANIEI**

(IN EPISTOLAR)

Am avut onoarea și bucuria de a primi recent o carte de suflet închinată memoriei celui care, mai bine de două decenii, a condus destinele Mitropoliei Transilvaniei: vrednicul de pomenire mitropolitul Antonie Plămădeală. Cartea așa se și intitulează: „In Memoriam: Înalt Prea Sfințitul Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Transilvaniei (In Epistolar)”, Iași, 2007.

Autorul cărții este Acad. Prof. Univ. Dr. Doc. Constantin Marinescu, caracterizat de semntarul Postfeței – tot un academician¹ – drept „o profundă conștiință de apărare a valorilor Bisericii Ortodoxe Române”.

Fiind foarte sugestivă, includem în această prezentare însăși coperta cărții la care ne referim.

Cartea este prefată de Prea Fericitul Dr. Daniel Ciobotea, patriarhul României, ceea ce înseamnă că a apărut în ultimul trimestru al anului 2007. Prea Fericirea Sa, ca și semntarul Postfeței, are cuvinte de aleasă apreciere la adresa „universitarului și omului de vastă cultură, membru al Academiei Oamenilor de Știință din România, S.U.A, Belgia, Bulgaria, Rusia și Republica Moldova, Domnul Constantin Gh. Marinescu” (p. 1). Tot ca pe „un credincios devotat al Bisericii Ortodoxe Române și mare binefăcător al multor biserici de parohie și mănăstiri moldave” îl prezintă și Prea Fericirea Sa, care, pe când era mitropolit al Moldovei și Bucovinei, i-a acordat academicianului Constantin Marinescu o „Diplomă de Vrednicie”, ceea ce confirmă calitatea de fiu jertfelnic, al Bisericii străbune, a venerabilului dascăl și om de bine.

Urmează un „Cuvânt Introductiv” semnat de un alt academician, Dr. Ion Dediu, Academia de Stat de Științe a Republicii Moldova, președintele Academiei Naționale de Științe Ecologice din Republica Moldova. Ca și ceilalți doi pre și postfațatori ai cărții, tot astfel și semntarul „Cuvântului Introductiv” îl omagiază pe autor ca pe o personalitate de înalt prestigiu. Totodată, își exprimă convingerea că „lucrarea se va bucura de interes deosebit, nu numai în rândurile clerului B.O.R., ale corpului didactic și studenților facultăților de teologie, ci și ale creștinilor ortodocși, în general” (p. 8).

Dorim să confirmăm această încredințare a academicianului Ion Dediu, arătând că fiecare capitol, și până la urmă, fiecare pagină din carte sunt mai mult decât atractive pentru cititor.

Autorul însuși socotește de trebuință un preambol personal la propria carte, pe care îl intitulează sugestiv „Argumentum” (p. 9-25). Aflăm de aici că volumul pe care l-a semnat cuprinde scrisorile primite de la mitropolitul Ardealului pe parcursul a peste două decenii. Așa se explică mențiunea „In Epistolar”, de pe copertă.

Mai aflăm încă un lucru surprinzător, și anume, că expeditorul (respectiv mitropolitul) și destinatarul (respectiv academicianul Con-

Chipul mitropolitului Antonie readus în atenția noastră prin verbul frumos curgător al unui erudit dascăl și academician

stantin Marinescu) nu s-au întâlnit niciodată și nu au avut convorbiri „pe viu”. Întâlnirea a fost exclusiv „pe Altarul Spiritului”. S-au cunoscut din cărțile și studiile publicate de fiecare. Și la acest capitol amândoi s-au dovedit nu doar foarte prolifici, ci și foarte temeinici și autoritativi în domeniile pe care le-au abordat. „Fiecare carte de a noastră – precizează autorul – a constituit, de fiecare dată, prilejul redactării unei noi epistole, care cuprindea referințe asupra conținutului lucrării, dar și opinii, comentarii cu privire la multe probleme de semnificație cardinală privind istoria, cultura, viața intelectuală și deseori, chiar îngrijorarea privind soarta, destinul valorilor și intereselor naționale” (p. 13). Și unul și celălalt și-au recenzat și semnalat cărțile publicate. Astfel s-a cimentat între ei o prietenie fundamentată pe respect reciproc și unitate de gând și simțire românească și creștinească.

Îndată după aceste trei materiale introductive urmează Capitolul I intitulat: „Personalitatea Î.P.S. Dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Transilvaniei”.

Apreciind că personalitatea unui om nu se definește neapărat prin datele biografice, ci mai ales prin opera pe care izbutește să o creeze, autorul renunță la cronologia vieții mitropolitului Antonie, prezentând la începutul acestui capitol o listă cu cărțile ce poartă semnătura acestuia. Sunt înșirate în total 42 de titluri, publicate până în 2003. Lipsesc volumele apărute în anii 2004-2005: „Gânduri de frumuseți albe”, 5 volume cuprinzând însemnările la rubrica „Semnalări” din „Telegraful Român”, „Elie Miron Cristea – Corespondență” (189 p.) și „Visarion Puiu – Corespondență” (180 p.). Am mai aminti încă alte două volume, apărute în 1996, al căror autor nu este mitropolitul Antonie, dar pe care el le-a editat și a scris cuvântul înainte. Este vorba de „Mistica și Ascetica ortodoxă” și „Mistica Apuseană”, ambele volume avându-l ca autor pe Ioan Gh. Savin, profesor de Teologie la Iași, Chișinău și București, deținut politic, căruia mitropolitul Antonie i-a fost student.

Tematica abordată de mitropolit în cărțile sale a fost din domenii precum Teologia, Istoria, Cultura.

La scrierile în volum se adaugă sute de articole, studii, recenzii, cuvântări, reportaje publicate în „Telegraful Român”, „Mitropolia Ardealului”, „Romanian Orthodox News”, „Îndrumătorul bisericesc”, „Almanahul parohiei ortodoxe române din Viena”, „Altarul”, din Londra, „Credința” din Detroit, „Învierea” din Geneva etc.

Tot în cadrul capitolului I, autorul include două scurte consemnări despre: „Marea Unire din 1918 în viziunea Î.P.S. Dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Transilvaniei” și „Din gândirea teologică și filozofică a Î.P.S. Dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Transilvaniei”.

Tot în acest capitol, academicianul Constantin Marinescu reproduce trei articole pe care le-a publicat anterior. Primul material se intitulează: „Distins omagiu Î.P.S. – Acad. Dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Transilvaniei, cu prilejul împlinirii vârstei de 78 de ani”. Urmează apoi un articol publicat în „Telegraful Român”, la aniversarea a 150 de ani a acestei publicații șaguniene, cu titlul: „Gânduri la aniversarea revistei Telegraful Român, publicație de cuget și simțire românească, creștin-ortodoxă, de sub conducerea Î.P.S. dr. Antonie Plămădeală”. În sfârșit, al treilea material se intitulează: „In memoriam: Î.P.S. dr. Antonie Plămădeală, membru de onoare al Academiei de Științe a Republicii Moldova”. Este vorba de un omagiu adus memoriei mitropolitului Antonie, basarabean de origine, cu prilejul primirii prof. universitar Constantin Marinescu cu același statut de membru de onoare al aceleiași Academii din Republica Moldova.

Abia în capitolul al II-lea al cărții avem redactate scrisorile primite de către autor, din partea mitropolitului Antonie, între 1985-2003. Sunt incluse 23 de astfel de scrisori.

Și în capitolul III tot despre scrisorile mitropolitului către profesorul Constantin Marinescu este vorba, numai că aceste alte 15 scrisori au fost anterior incluse într-un volum omagial dedicat autorului cărții de către prof. dr. Ioan Saizu.

Este vorba, prin urmare, în total de 38 de scrisori primite de la mitropolitul Antonie.

Al IV-lea capitol este dedicat tot mitropolitului Antonie, dar nu mai este vorba de corespondența acestuia cu academicianul C. Marinescu, ci de cinci recenzii ale acestuia din urmă la tot atâtea cărți ale mitropolitului Antonie.

Al V-lea capitol se intitulează: „În apărarea tradițiilor și valorilor Bisericii Ortodoxe Române”. Autorul ia atitudine față de unele incriminări din străinătate și din țară la adresa Bisericii Ortodoxe Române.

Cu capitolul al V-lea am putea socoti încheiată prezentarea personalității mitropolitului Antonie, pentru că în cel de al VI-lea capitol, autorul marchează momentul alegerii celui de al șaselea patriarh al României, intitulându-și acest capitol astfel: „Dimensiuni ale personalității Î.P.S. dr. Daniel Ciobotea, mitropolitul Moldovei și Bucovinei”.

Al VI-lea capitol și ultimul al cărții subsumează scrisori primite de academicianul

Constantin Marinescu de la slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani. Prima scrisoare este a mitropolitului Antonie de la Sibiu. Celelalte sunt ale mitropolitului Moldovei și Bucovinei, Î.P.S. Daniel Ciobotea, și ale mai multor clerici ortodocși care s-au bucurat de un mărinos sprijin material, din partea academicianului C. Marinescu și a familiei acestuia, pentru zidiri, pictări, restaurări de sfinte lăcașuri de închinăciune. În total sunt menționate 15 biserici din Moldova care au beneficiat de astfel de ajutoare. Cunoscând toate aceste aspecte, putem spune că profesorul universitar dr. Constantin Marinescu se înscrie în rândurile laicilor ortodocși români care se raportează la Biserica Ortodoxă Română ca la o instituție divino-umană și nu la una exclusiv umană, în rând cu toate celelalte.

Așa l-a prezentat, pe bună dreptate, în multe dintre scrisorile sale, mitropolitul Antonie: ca pe un trăitor fervent al adevărurilor credinței. Cu siguranță că nu au fost aprecieri de complezență ci recunoașterea unor realități generatoare de normalitate în viața oamenilor. Este într-adevăr reconfortant să poți citi mărturii despre ani îndelungați de prietenie și respect reciproc între două mari personalități, într-o vreme în care stările opuse de lucruri tulbură viețile oamenilor.

Pr. prof. Dumitru ABRUDAN

Pr. dr. Mircea Florin Cricovean, Vincențiu de Lerini, *Commonitorium*, studiu analitic și traducere, Editura Emia, 2006, 180 p.

Cartea apare cu binecuvântarea Înalț Prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Corneanu, Mitropolitul Banatului și Cuvânt înainte de Arhid. Prof. univ. dr. Constantin Voicu.

S-a spus că apariția unei cărți bune constituie un eveniment editorial. Spunem că apariția pentru prima dată a *Commonitorium*-ului lui Vincențiu de Lerini în limba română constituie un eveniment patristic pentru teologia Bisericii noastre.

Prezenta lucrare este compusă din două părți. În prima parte autorul a adunat cinci studii publicate anterior în revistele bisericești de prestigiu, referitoare la modul de abordare și apărare a adevărului față de erezie, afirmat cu tenacitate și clarviziune de către Vincențiu de Lerini.

Astfel, primul dintre ele se referă la „Deosebirile dintre dreapta credință și erezie, după Vincențiu de Lerini”; al doilea, la: „Origen, în lumina lui Vincențiu de Lerini”; al treilea prezintă o „Sinteză a învățăturilor eretice, după Vincențiu de Lerini”; al patrulea scoate în evidență pe „Apărători ai credinței, după Vincențiu de Lerini”; iar cel de al cincilea studiu tratează „Aspecte dogmatice în opera lui Vincențiu de Lerini”, privind raportul dintre Biserică, Scriptură și Tradiție; progresul dogmatic în viziunea vinčențiană; și aspecte cu privire la Triadologia, Soteriologia și Hristologia vinčențiană.

Partea a II-a a cărții prezintă textul latin (Migne P.L.50, col.637 C-686) al amintitei lucrări vinčențiene, urmat de traducere și note, totalizând 58 de pagini (p. 120-178).

Lucrarea se încheie cu un rezumat în limba engleză și franceză.

Meritul traducerii *Commonitorium*-ului rezidă în maniera de redare științifică a lucrării, prezentând la început textul latin și apoi traducerea, oferind astfel posibilitatea cititorului să pătrundă mai bine în gândirea teologică vinčențiană, și în același timp să aprecieze modul de redare a textului latin în limba română.

Fără a face alte comentarii, rămâne mai presus aprecierea Părintelui Profesor Dr. Constantin Voicu, specialist în materie, asupra prezentei lucrări: „În premieră pentru teologia patristică românească, apare o carte despre unul dintre cei mai însemnați scriitori patristici apuseni, Vincențiu de Lerini. Munca asiduă a Prea Cucernicului Părinte Dr. Mircea Cricovean pentru a scoate la iveală, pentru prima dată în limba română, textul integral al lucrării *Commonitorium*, aparținător preotului Vincențiu de Lerini, a reprezentat o încercare temerară care s-a dovedit a fi sortită izbânzii. Posedând o gândire limpede și pătrunzătoare, prin alcătuirea acestei lucrări, autorul a dovedit fidelitate față de gândirea scriitorului apusean, reușind să transmită mesajul acestuia către cititor într-un mod deosebit. Socotim așadar, că această carte își va dobândi locul binemeritat între contribuțiile teologilor români pentru îmbogățirea tezaurului patristic românesc, concretizându-se într-un prinos de recunoștință dedicat amintirii viețuitorului din mănăstirea Lerin, preotul Vincențiu, din veacul de aur al Bisericii”.

Mențiunea ce se cuvine a fi făcută este că autorul acestei cărți, Părintele Dr. Mircea Cricovean din Timișoara, depune o susținută activitate pe tărâmul scrisului teologic, publicând până acum 7 cărți în volum și 36 studii, plus articole și recenzii la diferite reviste și foi bisericești, însumând aprox. 2500 pagini, pe măsură să aducă o reală contribuție la îmbogățirea patrimoniului patristic al teologiei românești.

Semntarul acestor rânduri își exprimă satisfacția că acest preot cărturar din Banat a învățat și deprins „alfabetul” limbilor clasice la Seminarul Teologic din Caransebeș. Alături de alți colegi ai lui, a adâncit studiul teologiei „în original”, reușind să elaboreze lucrări de reală valoare, inspirându-se direct din izvorul nesecat al Revelației divine.

Pr. prof. univ. Sorin COSMA

¹ Acad. prof. dr. doc. Crișan Mircioiu, Președintele Academiei de Științe Medicale, Filiala Cluj-Napoca.

Deschizător de drumuri în pictura clasică românească, figură dominantă în panteonul cărturarilor din veacul al XIX-lea, Costantin Lecca își leagă biografia și destinul de orașul de la poalele Tâmppei, căruia i-a dedicat cu voluptate rodul creației și talentului său, dar și de alte meleaguri ale țării (București, Țara Făgărașului și Țara Bârsei), unde a lăsat spre îndelungă amintire lăcașurile de cult împodobite cu valoroasele sale fresce iconografice.

Provine dintr-o

străveche familie de meseriași și negustori de pe meleagurile Zărnestene, având ca înaintaș pe gocimanul Comșa Răuț din Tohan, stabilit în Șcheii Brașovului. Un alt înaintaș, Leca Răuț cumpără un Minei pentru Biserica din Șchei la 1780, iar după doi ani alți doi membri ai acestei prestigioase familii, Gheorghe Popp și Radu Lecca, devin ctitori ai bisericii „Sf. Treime” din Dârste.

Viitorul pictor bisericesc se naște cu 200 de ani în urmă, la 8 august 1807, fiind botezat în Biserica „Sf. Nicolae” din Șcheii Brașovului de Bălașa, soția cunoscutului cărturar Dumitru Nicolau din Șchei – așa cum ne confirmă catastiful de botez al bisericii¹. Tatăl său, Dumitru (fiul lui Nicolae Leca Răuț) se căsătorise cu Maria, fiica negustorului șcheian Mihai, a cărei soră, Elena era căsătorită cu Luca Chiriac, zis și Caraboa, și fiica lor Ecaterina avea să fie mama scriitorului I.L. Caragiale, prin căsătoria ei cu Luca Caragiale. Deosebit mediu familial, generat de familiile Nicolaeștilor cu care era înrudit, dar și a Răuțștilor, așa încât vede lumina zilei într-un mediu predestinat aplecării spre cultură. Frecventează școala bisericii din Șchei, de curând reorganizată ca „școală normalicească”, de poetul iluminat al Ardealului, Ioan Barac, cu profesori de valoare ca Eustatie Popp (absolvent a „opt facultăți”), Vasile Nergeș (venit de la Făgăraș) și Nicola Nicolau (autorul celebrelor cărți: „Geografia pământului”, „Plutarh nou” ș.a.). Avea să-și continue studiile la Buda, începând cu anul 1827, unde se aflau numeroși studenți proveniți de pe meleaguri transilvănene, între care și brașoveanul Zaharia Carcalechi, întemeietorul la Buda al primei reviste ilustrate: „Biblioteca românească”. Sub îndrumarea lui, Lecca nu numai că avea să continue studiile, dar colaborând la această revistă, se impune ca „pictor de închipuiri”, anunțându-și celebritatea. Aici leagă trainică prietenie cu alt filo-brașovean, Ion Trifu (viitorul Ion Maiorescu, care avea să se căsătorească la Biserica „Sf. Nicolae” din Șchei cu Maria, sora protopopului Popazu). Împreună cu Ion Trifu,

¹ Nu ne este cunoscut ce l-a determinat pe Bogdan Petricei-Hașdeu să consemneze în „Revista nouă” din 1894 data de 1810 ca an al nașterii viitorului pictor, dat fiind faptul că în catastiful de botez pentru anul 1810 nu figurează acest nume.

PICTORUL BISERICESC COSTANTIN LECCA – bicentinar (8 august 1807 – 14 octombrie 1887)

C. Lecca susține în amintita revistă un serial de studii istorice ilustrate cu chipurile marilor voievozi (Ștefan cel Mare, Dimitrie Cantemir, Radu Șerban, Mihai Viteazul ș.a.) care vor constitui baza preocupărilor sale de mai târziu pentru imortalizarea marilor personalități din istoria românilor. După un scurt popas de studiu făcut în capitala picturii, la Roma, revine acasă, dar nu rămâne la Brașov, fiind atras de Ion Maiorescu, care, după căsătoria sa în Șchei (1837), se stabilește la Craiova primind funcții înalte în Ministerul învățământului. Îl găsim pe Lecca adresând un memoriu pentru deschiderea unei tipografii în Craiova, pentru a-și pune în aplicare cele însușite la Buda, cât a colaborat la „Biblioteca românească”, revistă care își încetase activitatea după plecarea lor. Până să i se aprobe deschiderea tipografiei (1837), se mulțumește să ocupe catedra de desen la școala centrală din Craiova, timp de 15 ani (1833-1848), nu fără scurte popasuri în orașul de la poalele Tâmppei, fără însă a se stabili definitiv, pentru că pe meleaguri oltenice se și căsătorise (în 1836) cu Victoria, fiica cunoscutului cărturar Oteteleșanu, care a avut doi copii.

În tipografia sa (primită de la vechiul colaborator brașovean, Zaharia Carcalechi), așezată lângă biserica „Sf. Ilie” și prăvăliile brașoveanului Petcu Vasiliu, editează mai întâi revista „Mozaicul” în anul 1838 (când la Brașov Ion Barac edita „Foaia literară” și Bărbăntu scotea tot la Brașov „Gazeta de Transilvania”). În revista olteană Lecca editează și numeroase manuale școlare, publicând numeroase povestiri, între care și „Moneda”, care i-a inspirat lui Alecsandri „Istoria unui galbân”. Ea avea să devină celebra casă de tipar și editură „Scrișul românesc” de mai târziu. Concomitent cu munca la catedră și editură, Lecca pictează între anii 1840-1844 biserica Sf. Ilie din preajma tipografiei sale și apoi Madona Dudu, cele mai cunoscute biserici ale Craiovei, aducând vopsele de la Budapesta și Viena. Renumele de care s-a bucurat, i-a făcut pe brașoveni să apeleze la serviciile sale pentru a le înfrumuseța prestigioasa catedrală din Șchei. La solicitarea protopopului Ioan Popazu, în 17 martie 1845 Lecca răspunde că primește cu bucurie să zugrăvească tâmpla Bisericii „Sf. Nicolae” din Șchei și în acest scop cere să i se trimită la Craiova dimensiunile tâmplei, precum și materialul de construcție. Documentele din

Șchei confirmă popasul său brașoven în 14 iulie 1846, când „se făcu tocmeala pentru zugrăvitul pe mușama a icoanelor tâmplei celei mari: Nașterea, Tăierea împrejur, Botezul, Învierea, Înălțarea, Schimbarea la față, Sfânta Troiță (la mijloc), Răstignirea (sus); Buna-vestire (sub dveri), pe cele două uși de altar Sf. Arhangheli Mihail și Gavril... și icoanele cele împărătești să le înnoiască. La amvon cei patru Evangheliști, la mijloc Mântuitorul și Ioan Gură de Aur și Sf. Vasile cel Mare și cele 4 icoane mari cu argint reparate...” totul contra sumei de 2000 fl. Consiliul parohial, din care făcea parte și ruda sa Gheorghe Leca „arhivar curat” (iar din 1857 este ales curator primar al bisericii), hotărăște ca Nicolae Pop (tatăl pictorului Mișu Popp) să facă un plan pentru podișor și iconostas. Ulterior i se mai cere lui Lecca să zugrăvească 4 tablouri mari: Dumnezeu Tatăl, Sf. Gheorghe, Sf. Dumitru, Buna-vestire și alte două icoane: Sf. Apostoli Petru și Pavel sub turnul ceasului contra sumei de 17 galbeni. Pentru alți 150 fl. i se comandă icoanele „ce vin pe podișor”: Cina de taină, Spălarea picioarelor, Intrarea în Ierusalim, icoane pe tablă de fier, care poartă semnătura sa și inscripționarea anului 1847. Se făcea această comandă întrucât la acea dată pictorul Lecca „lucra la Biserica de Pe Tocile”, ceea ce confirmă, în lipsa altor documente, că în această perioadă Lecca picta noua Biserică Sf. Treime de pe Tocile, ce se construise în piatră cu puțin timp înainte (1826). Atât icoanele pe metal, expuse în muzeul primei școli, cât și cele pe mușama, se găsesc în depozitul Complexului Muzeal din Șchei, făcând obiectul expoziției omagiale „Mișu Popp și Costantin Lecca”, organizată în Șchei cu puțin timp în urmă. Între documentele expuse în muzeul școlii se păstrează și „Contractul” (inedit) al pictorului, prin care se obligă să realizeze aceste tablouri.

Revoluția pașoptistă îl regăsește tot la Brașov, implicându-se activ în văltoarea evenimentelor, alături de prietenul său de o viață, pictorul brașovean Mișu Popp, precum și alți revoluționari locali aflați sub conducerea lui Grigore Pantazi, dar și a celor moldoveni și munteni, întruniți la Brașov în frunte cu Bălcescu, Alecsandri, Cuza, Alecu Russo, C. Bolliac ș.a. În prezența sa, în grădina protopopului Bonifatie Pitiș din Șchei, se lansa imnul de azi

„Deșteaptă-te române” în baza compoziției dascălului șcheian George Ucenescu.

Datorită implicațiilor sale în evenimentele revoluției, după „furtună”, devenind „persoană non grata”, este nevoit să părăsească Brașovul, împreună cu prietenul său mai tânăr, Mișu Popp, și se stabilesc la București, unde se asociază cu un grup de prieteni apelați spre pictură, Lecca fiind cel care-i deschide cunoșterea acestei arte lui Nico-

la e Grigorescu, pe atunci

un copil. Aici, împreună cu prietenul său brașovean Mișu Popp și Barbu Stănescu din Câmpulung, pictează drapele ostirii române, apoi pictează Curtea veche din București, Biserica „Sf. Gheorghe Nou”, Capela cimitirului Șerban-Vodă (azi Bellu), Biserica „Sf. Ecaterina”, Biserica „Răzvan-Vodă”, Biserica „Radu-Vodă”. Totodată Lecca este și profesor de desen la prestigiosul institut de învățământ bucureștean „Sf. Sava” între anii 1851-1859.

Există un capitol deosebit de important în creația sa picturală și anume cel portretistic, prin care concurează fericitor pe bunul său prieten Mișu Popp. Aproape că nu e personalitate brașoveană, craioveană sau națională, care să nu se bucure de onoarea de a fi imortalizată pe pânză, mușama sau carton. Ca într-un panteon românesc, ctitori de biserici sătești, profesori, slujitori ai altarului, mari voievozi, oameni politici, rămân cunoscuți în imagine doar prin opera artistică a marelui pictor cărturar Costantin Lecca.

După anul 1859, când se retrage de la catedră, pentru a se dedica exclusiv picturii, totuși se izolează în atelierul său, apărând din ce în ce mai puțin în public, stingându-se la puțin timp din viață, în 14 octombrie 1887, fiind înmormântat în cimitirul Bellu, pe care l-a înfrumusețat prin pictarea valoroasei sale capele și unde își doarme somnul de veci marile personalități ale țării.

Sunt puține muzee și centre culturale din țară, care să nu posede una sau mai multe creații picturale ale acestui mare creator de frumos, care a așezat la temelie arta picturală românești modele care să fie preluate, îmbunătățite și clasicizate de urmașii săi.

În Șcheii Brașovului, în cadrul Complexului Muzeal de aici, s-a deschis o expoziție temporară, pentru a marca, prin tablourile păstrate aici importanța marelui pictor bisericesc. La deschiderea expoziției am avut marea bucurie de a-l avea ca oaspete pe Î.P.S. dr. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului.

Pr. prof. dr. Vasile OLTEAN

In memoriam

Preot Dorin Mihail Căținaș (1972-2007)

După o scurtă dar grea suferință, preotul Dorin Mihail Căținaș de la parohia Sibiu – Mihai Viteazul III s-a mutat la Domnul în seara zilei de 31 XII 2007. A lăsat în urmă o familie îndurerată: pe soția sa și doi copii dintre care cel mai mic în vârstă de un an și jumătate. A părăsit și comunitatea de credincioși pe care i-a pășorit cu dăruire, până în ultima clipă a vieții sale.

Născut în data de 2 noiembrie 1972 în Sibiu, din părinții Vasile și Ana Căținaș, Preotul Dorin era cel de-al doilea băiat din cei trei câți au fost în familie. Și-a petrecut copilăria la Sibiu și în Mărginime, la Sibiel. A făcut școala generală în Sibiu și apoi Liceul Brukenthal. Pe când era în liceu a suferit prima încercare a vieții sale prin moartea mamei. A urmat apoi cursurile Facultății de Teologie „Andre Șaguna” din Sibiu, timp în care este din nou încercat prin moartea fratelui său Florin. A terminat facultatea de teologie în anul 1996. În același an s-a căsătorit cu Claudia-Maria (n. Stoica), fiind hirotonit preot pe seama Parohiei Șeica Mică, protopopiatul Mediaș, de către Mitropolitul Antonie Plămădeală.

Acolo a trăit bucuria nașterii primului fiu, Dorin Andrei, în 1999 și tot aici s-a străduț să lase în urma sa un nume bun și a reușit, înfrumusețând sfânta biserică printr-o pictură nouă. A știut că în parohie preotul este culmea spre care se uită toți și în care toți vor să vadă un părinte, un model de viață.

Cineva, vorbind despre misiunea preotească spunea atât de frumos: „În fiecare parohie este un om care este al tuturor; pentru că este părinte sufletească al tuturor; este chemat ca martor, ca sfătuitor sau ca reprezentant în toate actele cele mai solemne ale vieții; care ia pe om de la sânul mamei sale și nu-l lasă decât la mormânt; care binecuvântează ori sfințește leagănul, nunta, patul morții și sicriul; un om, pe care copilașii se obișnuiesc a-l iubi, a-l venera și a se teme firește de el; pe care chiar necunoscuții îl numesc părinte; la picioarele căruia creștinii merg a depune mărturisirile lor cele mai intime; un om, care, prin starea sa, este mângâietorul tuturor nenorocirilor sufletului și ale trupului; care vede pe cel sărac și pe cel bogat bătând la ușa sa, rând pe rând, cel bogat pentru a-și lăsa milostenia în ascuns, cel sărac pentru a o

primi fără a se rușina; care nefiind de nici o treaptă socială, ține deopotrivă de toate clasele...; un om, în fine, care știe toate, care are dreptul de a spune toate și al cărui cuvânt cade de sus asupra inteligențelor și asupra inimilor cu autoritatea unei misiuni dumnezeiești. Acest Om este Preotul. Am redat acest minunat fragment în care este descris preotul spre a înțelege mai bine entuziasmul, ostentivul și vrednicia Părintelui Dorin, un preot tânăr, un soț și un tată iubitor, vrednicii pentru care a primit distincțiile de sachelar și apoi de iconom.

În anul 2005, luna iunie, a susținut examenul de intrare în oraș, fiind numit paroh pe seama Parohiei Mihai Viteazul III, cu slujire la biserica nouă de pe B-dul Mihai Viteazul. A rămas acolo până în octombrie 2006.

De la 1 octombrie a fost primit cu căldură la biserică „Sfinții Împărați Constantin și Elena” a parohiei Iosefin I, implicându-se în lucrările de finalizare a lucrărilor acestei biserici. Aici a trăit bucuria „zidirii altarului” și a început demararea demersurilor necesare construirii unei noi biserici, situată în parohia sa, cu hramul Sfântul mare Mucenic Mina, așteptând ca în primăvara anului 2008 să pună piatra de temelie și să sfințească locul. Rămâne de acum credincioșilor și preotului care va urma

părintelui Dorin sarcina de a-i împlini această dorință, testament am putea spune.

În această lucrare neobosită l-a găsit pe părintele Dorin sfârșitul vieții, potrivit i-și se astfel cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am sfârșit, credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea, El, Dreptul Judecător; și nu numai mie, ci tuturor celor care au iubit arătarea Lui” (II Tim 4, 7-8).

Dându-și sufletul în mâinile Creatorului, Părintele Dorin a fost prohodit în data de 3 ianuarie 2008, în biserica „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, parohia Iosefin I de către P.S. Dr. Visarion Rășnăreanu, episcop-vicar și de către un sobor de peste 30 de preoți. P.S. episcop vicar a transmis scrisoarea de condoleanțe adresată familiei de Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului.

Pr. Teodor Răduț, coleg de slujire la același altar cu adormitul în Domnul a prezentat viața și a cerut îndătinatelor iertăciuni. Au vorbit apoi preotul Traian Bârsan, apropiat al familiei preotului Căținaș, și protopopul Sibiului, părintele Savu Popa.

Preot Teodor RĂDUȚ

AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENȚIU

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului
– decembrie 2007 –

- **Joi, 29 noiembrie – Marți, 4 decembrie.** La invitația Sanctității Sale Bartolomeu, Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Î.P.S. Sa a participat la Istanbul, la sărbătoarea Sf. Ap. Andrei.
- **Miercuri, 5 decembrie.** A prezidat ședința permanenței operative a Arhiepiscopiei Sibiului. A avut program de lucru la cabinet.
- **Joi, 6 decembrie (Sărbătoarea Sf. Nicolae).** A oficiat Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Biserica „Sf. Nicolae” din Șcheii Brașovului (pr. Vasile Prodea și pr. Ioan Herda). L-a hirotonit întru diacon pe tologul Lucian Aghiniței și l-a hirotesit întru stavrofor pe P.C. Pr. Dr. Vasile Oltean, directorul muzeului „Prima Școală Românească din Șcheii Brașovului”.
- **Duminică, 9 decembrie.** A săvârșit Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Biserica Sf. Nicolae din Făgăraș (pr. Marcel Dobrea și pr. Ioan Dincă). L-a hirotonit întru preot pe diaconul Lucian Aghiniței pe seama parohiei Șirnea, protop. Bran-Zărnești.
- **Luni, 10 decembrie.** A avut o întâlnire cu domnul George Scripcaru, primarul municipiului Brașov.
- **Marți, 11 decembrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. A avut program de audiențe. A prezidat ședința permanenței operative a Arhiepiscopiei Sibiului.
- **Miercuri, 12 – Sâmbătă, 15 decembrie.** Cu binecuvântarea P.F. Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Î.P.S. Sa a participat la congresul internațional „Word of God Word on God”, organizat de Facultatea de Teologie Catolică Catalunya din Barcelona, unde a susținut conferința „Cuvântul lui Dumnezeu în istoria mântuirii și în Sfânta Liturghie”.
- **Duminică, 16 decembrie.** A oficiat slujba de sfințire a picturii Bisericii „Sf. Nicolae” din localitatea Săcele – Cernatu. A săvârșit Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură. A binecuvântat capela „Sf. Doctori fără de arginți Pantelimon, Cosma și Damian” de la căminul pentru vârstnici al Asociației „Cristiana” – Săcele.
- **Luni, 17 decembrie.** A prezidat ședința permanenței operative a Arhiepiscopiei Sibiului. A avut program de audiențe. A primit grupuri de colindători din Maramureș, Bucovina și Prahova.
- **Marți, 18 decembrie.** A avut program de lucru la cabinet. A primit colindători – un grup de elevi de la Clubul Copiilor din Agnita, grupul „Orfanii României”, precum și un grup de studenți de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu. Seara a participat, la Catedrala mitropolitană, la concertul de colinde al corurilor de elevi de la școlile generale și licee din Sibiu. Cu această ocazie a rostit un cuvânt de învățătură.
- **Joi, 20 decembrie.** A avut program de lucru la cabinet și a primit colindători: copiii de la grădinița nr. 16 din Sibiu, un grup de copii de la parohia Țapu, protopopiatul Mediaș, corala preoților din Sibiu, un grup de credincioși de la Sădinca. Seara a participat, la Catedrala, la concertul de colinde al corurilor Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, ocazie cu care a rostit și un cuvânt de învățătură.
- **Vineri, 21 decembrie.** A primit colindători: un grup de credincioși de la Rupea, conduși de P.C. Protopop Nicolae Palmeș, un grup de monahii de la Mănăstirea Nocrich, un grup de monahii de la Mănăstirea Predeal, corul copiilor de la Complexul Servicii Comunitare „Gulliver” din Sibiu, conduși de P.C. Pr. Nicolae Lațchescu, inspector social al Arhiepiscopiei Sibiului, un grup al credincioșilor hipocuzici din Sibiu, conduși de P.C. Pr. Marian Vlăduț, elevii Școlii Generale „Mihai Eminescu” din Sibiu, elevii de la Racovița și cei de la Tâlmăciu, corul Bisericii „Nașterea Domnului” din Sibiu, grupuri de credincioși de la Alma și Saros.
- **Duminică, 23 decembrie.** A slujit Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Biserica „Înălțarea Domnului” din Sibiu.
- **Luni, 24 decembrie (Ajunul Nașterii Domnului).** A avut program de lucru la cabinet.
- **Marți, 25 decembrie (Ziua Praznicului Nașterii Domnului).** A săvârșit Sf. Liturghie și a predicat la Catedrala mitropolitană. După amiaza a participat la slujba vecerniei la Catedrala mitropolitană, iar seara a oferit o recepție la care au fost invitați autorități locale, conducerea Universității „Lucian Blaga”, decanii facultăților sibiene, profesori ai Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, precum și angajații Arhiepiscopiei Sibiului.
- **Miercuri, 26 decembrie (A doua zi de Crăciun. Soborul Maicii Domnului).** A săvârșit Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Biserica „Buna-Vestire” din Brașov (pr. paroh Mihai Manolache). L-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu. A oficiat slujba vecerniei la Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din localitatea Sâmbăta de Sus – Răsărit, protop. Făgăraș.
- **Joi, 27 decembrie (A Treia zi de Crăciun. Sărbătoarea Sf. Arhidiacon Ștefan).** A săvârșit Sf. Liturghie și a predicat la Biserica „Sf. Treime” din Copăcel, protopopiatul Făgăraș. L-a hirotesit întru iconom stavrofor pe P.C. Pr. Ioan Ciungara.
- **Vineri, 28 decembrie.** A participat la Săliște, la întrunirea junilor din Mărginimea Sibiului.
- **Duminică, 30 decembrie.** A săvârșit Sf. Liturghie și a ținut un cuvânt de învățătură la Biserica „Sf. Nicolae” din Sibiu.
- **Luni, 31 decembrie.** Am primit, la sediul mitropolitan, vizita domnului Mugur Isărescu, guvernatorul B.N.R.

Pr. Drd. Cristian VAIDA

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea Înalț Prea Sfințitului Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Dr. VISARION RĂȘINĂREANU, a săvârșit următoarele:

- **Sâmbătă, 1 decembrie.** P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Capela mitropolitană din Sibiu. La orele amiezii oficiază în fața Cercului Militar din Sibiu o slujbă de pomenire a eroilor neamului și asistă la parada militară. Seara, în Catedrală, oficiază slujba de *Te-Deum* cu prilejul Zilei Naționale a României în prezența autorităților locale.
- **Duminică, 2 decembrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica parohială din Perșani, protopopiatul Făgăraș (preot paroh Dorin Cristea). Seara slujește și predică la Taina Sfântului Maslu de obște în biserica „Sfântul Nicolae” din Cincu, protopopiatul Făgăraș (preot paroh Florin Butum) și vizitează vechea biserică „Buna-Vestire” din aceeași localitate.
- **Marți, 4 decembrie.** Audiențe, lucrări de birou. A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Capela „Sf. Varvara” a Școlii de Artilerie din Sibiu cu prilejul hramului (pr. dr. Călin Sămărghitan).
- **Miercuri, 5 decembrie.** Audiențe, lucrări de birou. Seara săvârșește slujba Vecerniei și a Litiei în biserica „Sfântul Nicolae” din parohia Sibiu-Lazaret (preot paroh Ioan Galea), apoi participă la Concertul de Colinde al Coralei Universitarilor din Cluj desfășurat în Catedrala mitropolitană din Sibiu.
- **Joi, 6 decembrie (Sf. Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei).** A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica „Sfântul Nicolae” din orașul Tâlmăciu, protopopiatul Avrig (preot paroh Mircea Crețu). Seara slujește și predică la Taina Sf. Maslu în biserica „Sf. Nicolae” din Berivoi Mici (preot paroh Ioan Puia).
- **Vineri, 7 – Sâmbătă, 8 decembrie.** Audiențe, lucrări de birou.
- **Duminică, 9 decembrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica cu hramul „Sfântul Nicolae” a mănăstirii Predeal, județul Brașov (stareță Spiridona Mihu). Seara slujește și predică la slujba Vecerniei în biserica „Sfântul Nicolae” din Baci-Săcele, protopopiatul Săcele (preot paroh Virgilius Urzică). Oficiază o slujbă de binecuvântare a Întreprinderii Electroprecizia din Săcele.
- **Luni, 10 decembrie.** A săvârșit în sobor slujba înmormântării pr. pens. Ioan Năftănăilă în biserica parohială din Breaza, protopopiatul Făgăraș, rostind cuvânt de învățătură.
- **Marți, 11 decembrie.** Audiențe, lucrări de birou.
- **Miercuri, 12 decembrie.** A oficiat Taina Sfântului Maslu de obște în biserica parohiei Brașov-Cetate (preot paroh Nicolae Coman), apoi a participat la Concertul de Colinde al Școlilor din Brașov – desfășurat în aceeași biserică.
- **Vineri, 14 decembrie.** A avut o întâlnire cu studenții teologi aparținători Arhiepiscopiei Sibiului. Slujește Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- **Sâmbătă, 15 decembrie.** P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană. A participat la Biblioteca Astra la lansarea unei cărți închinată baronului Samuel von Bruckenthal.
- **Duminică, 16 decembrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie la parohia Tohanu Vechi, protopopiatul Bran-Zărnești, hirotesind întru iconom pe P.C. preot paroh George Laurențiu Bota. A oficiat Taina Sfântului Maslu de obște în parohia Brașov-Noua (preot paroh Simion Ciban).
- **Luni, 17 decembrie.** A participat la lansarea unui album cu Sibiul istoric la Biblioteca Astra și a participat apoi la spectacolul „Crăciun în închisoare” oferit de ASCOR Sibiu la Casa de Cultură.
- **Marți, 18 decembrie.** A oficiat slujba de binecuvântare a noului Cămin-Spital de la Săliște. Seara participă la Concertul de colinde susținut de corul Seminarului Teologic din Făgăraș desfășurat la Muzeul Țării Făgărașului și la vernisajul unei expoziții de clopote.
- **Miercuri, 19 decembrie.** A participat la Concertul de Colinde al protopopiatului Făgăraș desfășurat în biserica militară din Făgăraș (preot Gherasim Frățilă).
- **Duminică, 23 decembrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă la Mănăstirea Jina, protopopiatul Săliște, binecuvântând noul paraclis al mănăstirii.
- **Marți, 25 decembrie (Nașterea Domnului – Crăciunul).** A săvârșit Sfânta Liturghie la biserica „Nașterea Domnului” din Sibiu (preot paroh Ioan Coșa). Seara slujește Vecernia în Catedrală.
- **Miercuri, 26 decembrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în Catedrala Mitropolitană, rostind cuvânt de învățătură. A slujit Vecernia în biserica „Sfântul Ilie” din Sibiu (cartierul Vasile Aron).
- **Joi, 27 decembrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, județul Brașov.
- **Sâmbătă, 29 decembrie.** A oficiat în biserica parohială din Boița, protopopiatul Avrig, slujba înmormântării credincioasei Lucica Cocă, rostind cuvânt de învățătură.
- **Duminică, 30 decembrie.** A săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica „Sfânta Treime” din Parohia Vitrometan-Mediaș. P.C. preot paroh Vasile Joantă a fost distins cu Crucea Șaguniană.

Arhid. Vasile AVRAM

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

MICHEL QUENOT, *De la icoană la ospățul nupțial-Chipul, Cuvântul și Trupul lui Dumnezeu*, Ed. Sophia, București, 2007, 317 p.

Orice apariție editorială care apropie cititorul român, creștin sau nu, de frumusețea iconografiei ortodoxe nu poate aduce decât bucurie. Când autorul este cunoscutul Părinte Michel Quenot, care are deja 4 apariții editoriale în limba română, și textul său este transpus într-o frumoasă traducere reușită de Ștefan Ionescu-Berechet și Adrian Tănăsescu-Vlas, bucuria cărturărească este cu adevărat deosebită.

Nu putem, în cadrul unei rubrici ca aceasta a noastră, să intrăm în amănuntele unei astfel de lucrări, dar suntem convingeți că și numai enumerarea capitolelor care o alcătuiesc îndeamnă la lectură: „De la imagistică la imagine” (pp.13-38), „Euharistia și icoana” (pp.39-48), „Iconografia Euharistiei” (pp. 49-84), „Cuvânt, Euharistie, icoană” (pp. 85-114), „Liturghia euharistică: apogeul divino-uman” (pp. 115-152), „Creștinul: ființă iconică și liturgică” (pp.153-180), „Transfigurarea cosmosului” (pp.181-228), „Puterea Numelui” (pp. 229-244), „Taina fratelui” (pp. 245-274) și „Comoara ascunsă” (pp. 275-300) sunt zece teme propuse pentru o meditație duhovnicească asupra conținuturilor dogmatice, liturgice și moral-ascetice ale icoanei.

Principală armă de combatere a consumismului religios la care îndeamnă întreg comportamentul sectar al omului modern, icoana se descrie cititorului ca parte integrantă a marelui efort de revelare a adevărilor de credință, mărturia cărții acesteia fiind una fundamentală la acest nivel.

JEAN SEVILLA, *Terorismul intelectual din 1945 până în prezent*, trad. din franceză de Ileana Cantuniari, Humanitas, 2007, 297 p.

Poate părea ciudată o recomandare de lectură de genul acesteia. O carte despre cei care gândesc despre și pentru alții, la vremea aceasta care, și în România, este marcată profund de astfel de autodefiniții intelectuali, are o importanță deosebită în cultura misionar-pastorală a preotului. Temele mari ale cărții par desprinse dintr-un colaj cinematografic al lumii care o trăim: Stalin are întotdeauna dreptate; Comuniștii, niște criminali; Mai întâi economicul; La tropice, revoluția este atât de frumoasă; Este interzis să interzici; Soljenitin, reacționarul; Văzut la televizor; Blank-Blanc-Beur; Revoluția sau moartea; Pentru un cineast nu există străini; Comunism-nazism: asasinii buni, asasinii răi; Libertate, egalitate, sexualitate; Acei Don Quijote ai națiunii ca și Postfața de o luciditate frapantă, te cheamă de la sine la aprofundare și sistematizare a marilor provocări politico-morale pe care lumea le suportă în numele unor concepte, ideologii și tratamente discursive.

Cu o luciditate, subliniată deja de noi, uneori sarcastică, ancorat într-o cunoaștere excelentă a istoriei moderne, Jean Sevilla propune scriitorului român o altfel de dimensiune decât cea prin care *intelligentia* românească încearcă să-și disculpe superficialitățile intelectuale cu discursurile stereotipiei legate de „terorizarea intelectuală” a culturii.

CONSTANTIN NOICA, *Jurnal de idei*, ed. a II-a, Humanitas, 2007, 291 p.

O nouă ediție din „Jurnalul de idei” al Domnului Constantin Noica a văzut lumina tiparului sub îngrijirea unor ucenici „noicieni” plini de osârdie. Gabriel Liiceanu, Sorin Vieru, Thomas Kleiniger și Andrei Pleșu (cu un indice de nume și lucrări realizat de Victor Bărsan) ne readuc aminte textele noiciene cele mai gustate de publicul cititor: vitraliile de gând ale Profesorului. Punctate de trecerea istorică a timpului, părțile alese din Jurnalul de idei își dovedesc perenitatea, locuind de-acum multe din laturile lumii de idei românești, remarcabil disipat în alcătuirile liberalismului intelectual actual. Spre deosebire de alte soiuri de scriere, jurnalul, și acesta nu face excepție, nu poate fi doar citat, pe alocuri, ca să dea bine intelectual. Ci el presupune citirea lui, ca o spălare peste circumvoluțiile gândirii actuale, ruptă de valabilitatea gândirii filosofice a devenirii într-o ființă. Nu am ști, de exemplu, care anume gând ne-a părut cel mai aproape de a fi cel mai reprezentativ din Jurnal. Însă gândul lui Noica, întreg și structurat aproape „nemțește” încântă prin ordine și profunzime intelectuală. O bucurie.

Recomandăm lectura Jurnalului fie și numai pentru frumusețea sa literară, o limbă dinamică și curată cum puține pagini mai naște astăzi cultura română.

Mitropolitul LAURENȚIU

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se primesc pe adresa:

Redacția „Telegrafului Român”, 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35

E-mail: telegrafulroman@yahoo.com

Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ISSN 1223-8392

COMITET REDACȚIE „TELEGRAFUL ROMÂN”:

Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza – președinte; P.S. Dr. Visarion Rășinăreanu – vicepreședinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor șef; Dr. Ștefan Toma – secretar de redacție; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacție adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moșoiu – membru.

Abonamentul pe 2008 este de 25 lei

COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.

Pentru SUA abonamentul este de 26 dolari

COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012.

Pentru Europa abonamentul este de 12 euro

COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.

BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.